
VÄRMLANDS ANOR

2011:1

Mars 2011

Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 28

En vagga med anor.

Gossebarnet i vaggan heter Hans Holmgren och hans farmorsfarfar snickrade ihop den år 1863. Efter att denna bild togs (1966) har den utnyttjats av ännu en generation.

På sidan 10 kan du läsa om hur gossens mor, Monica Holmgren, har letat efter bevis för att rentvå Marit Andersdotter, född 1794 i Ambjörby.

Foto: Håkan Holmgren

VärmlandsAnor

Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

ISSN 1400-1047

Upplaga 1500 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Hans Olsson, Forshaga

Redaktör
Åke Hörnvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@hammaro.st

Layout
Olle Andersson, Karlstad

Tryck
Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Föreningsfakta

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse.

Föreningens adress
c/o Hans Olsson, Virvelgatan 77, 667 32 Forshaga

Organisationsnummer 873201-6897

Medlemsfrågor
Kontakta Jens-Åke Nilsson: jenske.nilsson@telia.com

Medlemsavgift
Medlemsavgiften är 150 kr för ordinarie medlem och 50 kr för familjemedlem (2010) till svenskt postgiro 46 96 60-5.
Medlemmar i Norge betalar 140 norska kronor + porto 50 norska kronor till norskt postgiro 7877.08.16652

Hemsida
www.genealogi.se/varmland

Föreningens styrelse

Ordförande Hans Olsson,
Virvelgatan 77, 667 34 Forshaga. Tel. 054-87 29 93

Sekreterare Gunnar Jonsson,
Älvhagsg. 25, 661 40 Säffle. Tel. 0533-105 59

Kassör och vice ordförande Jens-Åke Nilsson,
Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad. Tel. 054-56 47 83

Ledamöter
Gunnar Allenmark,
Hälltorpsvägen 25, 663 34 Hammarö. Tel. 054-51 91 28

Majlis Andersson,
Hemmansvägen 7, 660 60 Molkom. Tel. 0555-106 68

Margareta Eder,
Bybackagatan 7, Karlstad. Tel. 054-83 33 11

Kurt Eriksson,
Falkstigen 5, 681 32 Kristinehamn. Tel. 0550-175 29

Anneli Johannesson,
Snoavägen 4, 663 34 Hammarö. Tel. 054-52 13 86

Per Magnusson,
Strålbärga Väststuga, 671 92 Arvika. Tel. 0570-33 002

INNEHÅLL

- 3 **Sockenstämmoprotokoll från Glava**
Birgitta Juås
- 6 **Utomäktenskapliga barn och okända fäder**
Anneli Bihl och Karin Wiik
- 9 **Förbryllande brev från 1600-talet**
Ingmar Berthelsen
- 10 **På jakt efter bevis**
Monica Holmgren
- 11 **Boken om Ärtviken**
Recension av Peter Olausson
- 12 **Officeren och adelsmannen Carl Örneberg**
Peder Claesson
- 14 **Ordföranden har ordet**
- 15 **Årsmöteshandlingar**
- 20 **Vårens program 2011**
- 22 **Hjälp mig att hitta rötterna**
Maria Klässbo
- 23 **Ur andra medlemsblad**
- 24 **Anor sökes. Antavla 160**
- 26 **Antavla 161.**

Redaktörens ruta

De inledande artiklarna i detta nummer behandlar ämnen som jag förmodar kommer att uppskattas av många. I vart fall hade jag stor behållning av att läsa dem.

Som alltid upptar verksamhetsberättelsen många sidor i det första numret för året. Det är väl inte alla som kastar sig över den texten i första hand men det ingår i en förenings skyldigheter att informera om vad man sysslat med under det gångna året och redogöra för föreningens ekonomi.

Manusstopp för 2011:2 är 5 maj

Sockenstämmoprotokoll från Glava

Av Birgitta Juås

Sedan medeltiden har allmogen samlats till sockenstämma för att besluta om gemensamma angelägenheter. Jag har läst protokoll för Glava sockenstämmor som finns bevarade från 1746 till 1862, då sockenstämman delades i en kyrklig och en kommunal. Värmlandssocknarnas protokoll bör finnas i Värmlandsarkivs gömmor. Sockenstämmor hölls några söndagar om året efter gudstjänstens slut. Kyrkans pastor satt alltid ordförande. I protokollet räknas upp närvarande ståndspersoner, det var majoren och brukspatronerna förstås men även bruksbokhållaren kunde räknas dit, kyrkvärddar ”och de fleste av sockenmännen”. Protokollet lästes upp från predikstolen och justerades av betrodda bönder.

Kyrkliga frågor

Kyrkliga frågor var ett av sockenstämmans viktigare ansvarsområden.

Kyrkans byggnader skulle underhållas. Kontanter var det ont om, så mestadels var det hemmanens bönder som fick bidra med dagsverken. Sockenstämman fick också tillse att det gick ordentligt till i och utanför kyrkan vid veckans stora begivenhet, söndagsgudstjänsten.

Fattigvård

Fattigvården var en annan uppgift. Först och främst gällde det att mota ut fattiga från andra socknar. I Glava tillsatte man en stråtarekong: ”Beslöts att mot viss lön, I kagge säd av gården, antaga Bengt Persson från Rudstorpet till så kallad stråtarekong, vars göromål skall vara att

förmena utsocknes tiggare att stryka omkring i församlingen.” (1772). Att ge utsocknes fattiga husrum var belagt med böter. Men våra egna tog vi hand om. Rotehjonen fördelades ut på hemmanen. De som inte platsade som rotehjon kunde få bli allmosehjon och gå omkring i socknen och tiggare. Tiggartillstånd, en bricka av bleckplåt, utdelades av sockenstämman. Tillfälligt behövande kunde få socialbidrag i form av råg eller havre.

Vid sockenstämmorna samlades man i sockenstugan. Sockenstugan i Glava brann 1939 men på denna bild kan man skytma den till vänster om hästspannet.

Foto: Bröderna Källqvist

Sjukvård

Sockenstämman hade ansvar för sjukvården. Mentalsjuka skickades på dårkur på lasarettet i Karlstad. Personer med veneriska sjukdomar förpassades också till Karlstad. Övriga sjukdomar behandlades hemma. Stämman hade därför anskaffat ett sockenapotek som förvarades i kyrkan. När smittkoppsvaccinet kom i början av 1800-talet skulle alla vaccineras. Klockare Rosenquist fick uppdraget att gå runt i stugorna och vaccinera. Så här avrapporterar han till sockenstämman: ”Denna respektive församling torde erinra sig att

jag inte sparat mödan i detta fall, då i synnerhet de 4 à 5 första åren, när ganska få personer hyste förtroende till vaccinationen, samt de besvär jag fått vidkännas då jag varit nödsakad fara till de hemman belägna väster om sjön Gla och för att förekomma smittan har jag icke kunnat begagna sommartiden till detta göromål utan merendels våren vid den tid då sjön varit betäckt med en svag is, som har nödgats mig gått landsvägen förbi nämnda sjö ovägd i djup snö

3 a 4 mil. Sådana besvärligheter har jag fått vidkänna 4 à 5 resor efter varandra, innan jag kunnat vara säker om att alla barnen haft äkta vaccin. (1820) När koleran hotade vår bygd på 1840-talet beslutade sockenstämman om omfattande skyddsåtgärder med lyckat resultat: Vi skonades helt från den första infektionsvägen.

”Försäkringsbolag” och bank

Sockenstämman var ”försäkringsbolag”. Den som råkat ut för brand fick ersättning genom sockenstämman. Bönderna samlade godvilligt virke till en ny stuga, väl vetande att det kunde bli deras stuga som drabbades nästa gång. Stämman var även ”bank”. Kontanter i sockenkassan placerades i räntebärande tillgångar, dvs man lånade ut mot ränta till, vad man trodde vara, solventa sockenbor. Det av Kungl. Maj:t påbjudna sockenmagasinet var

också en sorts bank. Tanken var att bönderna skulle leverera sin spannmål till sockenmagasinet på hösten och göra uttag under året vid behov. Den som hade för lite spannmål kunde få låna ur sockenmagasinet mot 6% ränta. (Lånade man 100 tunnor skulle man betala tillbaka 106.) Ränteöverskottet skulle användas till fattigunderstöd. Men sockenmagasinsbanken råkade i samma svårigheter som våra dagars banker: Den lånade ut till personer som inte betalade tillbaka.

Härads glasmästare

Broar och sockenvägar var andra gemensamma angelägenheter som sockenstämman beslutade om liksom tillsättande av sockenskräddare, sockenskomakare och glasmästare: *"Eftersom här är en från städerna vida avlägsen ort, kan man inte utan en dryg kostnad skaffa nya fönster, när så behövs. Och då står man i fara att under steniga och bergiga*

Holmedal, är så skicklig som villig att här i Gillberga härad och Stavnas pastorat och Gillberga pastorat vara invånarna till nöjaktig betjäning. Så önskades allmänt att han erhåller högvederbörligt tillstånd att under namnet härads glasmästare förfärdiga nya fönster, försälja dem på Nysäters och Edane marknader samt resa omkring i häradet en gång om året för att laga gamla fönster." (1770)

Brott och straff

Sockenstämman fick utdöma straff för lindrigare brott. Grövre brott dömdes av häradsrätten. Det vanligaste straffet var böter t.ex. för föräktenskapliga förbindelser, sk lägersmålsböter, för fylleri och brännvinsutskänkning. Man kunde också döma till skamstraff: att sitta en eller flera söndagar i stocken utanför kyrkan eller stå på skampallen inne i kyrkan.

Det gamla sockenmagasinet är numera sommarcafé.

vägar köra sönder dem och då man kommer hem med söndriga fönster måste man företaga en ny resa med lika äventyr, för att laga dem, om det inte finns någon på orten som äger friheten att till ett billigt pris förfärdiga nya och laga gamla fönster. För den skull och eftersom unge drängen Erik Andersson, klockarens son i

Äppelpallande och aga.

Jon Olssons legogosse Anders Nilsson och Sven Erssons son Jon i Semnebyn samt soldaten Bengts äldsta son i Rudstorpet hade stulit äpplen i prästens trädgård en söndagsnatt. Trots prästens tillsägelser hade de fortfarit med sin odygd och stulit kål och rötter i gårdarna däromkring.

Föräldrar och husbonde jämte gossarna hade instämts. De erkände. Prästen föreslog att den äldsta, 14-åringen, skulle sitta en söndag i stocken och de yngre agas av sina föräldrar, men kyrkvärden och sockenmännen menade att föräldrarna var försumliga i tuktandet så alla tre dömdes att sitta en söndag i stocken *"androm till skräck och varning"* (1748). Men mästern Bengt Abrahamsson vid Glasforsen fick böta 3 silvermynt och förmanades att ta sig tillvara för hämndgirighet för att han tuktat gossen Nils Persson, en lösdrivare som stulit matvaror för honom. Sockenmännen ansåg att mästern gjort sig skyldig till en missgärning som rätteligen borde ha dömts av häradsrätten, men han var ångerfull (1749).

Vådadödad flicka

Medan manhaftige korpralen Johan Bransberg var på regementsmöte i Karlstad dog hans 8 månader gamla dotter Britta. Modern hade hämtat grannarna på morgonen den 20 juni och visat dem det döda barnet. Hela vänstra sidan av ansiktet var blått men inga andra skador var att se. Sockenstämman ansåg att barnet dödats av modern av våda. För sin ovarsamhet dömdes hon att stå kyrkoplikt på skampallen kommande söndag.

Ryktesspridning

Sockenstämman kunde behandla ärekränkingsmål: Ett rykte hade kommit ut att nämndemannen Anders Persson skulle ha stulit en silverbägare på Lidköpings marknad och blivit satt i arresten. Herr bokhållare Trana skulle ha betalat en summa pengar för att han skulle bli frigiven. Anders Persson säger sig vara oskyldig och nu vill han att den som spritt ut ryktet ska bötfällas. De sju båtlagen som varit i Lidköping kallades fram i kyrkan för förhör: Knappstad, Vissle, Gär, Spässerud, Berga, patron Lönboms, patron Mo-

liteus båtlag, ingen visste var ryktet kom ifrån. Petter Kempenskjöld hade hört det av kvinnfolken på Rud och rustmästare Moffat hade talat med kornett Schröder om ryktet. Sockenstämman kunde inte bringa klarhet i var ryktet kom ifrån utan fick nöja sig med att erinra om det 8:de budet.

Försenat dop

Drängen Anders Larsson och änkan Anna Mattsdotter på Lenungen hade fått ett oäkta gossebarn den 14 maj men barnet blev inte döpt förrän den 26 maj. Detta föranledde extra sockenstämma den 9 juni 1765. Barn måste nämligen döpas inom det 8-de dygnet. Mormodern berättade att hon minsann, redan på sön-

dagen 21, hade skickat iväg pigan Marit med barnet till sjön Stora Gla i förhoppningen att barnets farfar Lars Andersson skulle låta dem åka med i sin kyrkbåt. Men Lars rodde iväg ifrån dem. Han försvarade sig med att båten var för liten och att han inte trodde att pigan kunde vårda pilten under den besvärliga resan. Sockenstämman gav Lars skulden för det försenade dopet. *”Det angavs att det mellan grannarna Lars Andersson och Mats Månsson i Lenungen (barnets farfar och morfar) hade yppats någon oenighet. Av detta har det blivit ett oskickligt och oanständigt väsen. Vid detta tillfälle varnades de för sådant och för att de säkrare skulle upphöra med sådan oenighet förmåddes de nu att ingå förlikning.*

Den första av dem som bryter mot detta ska böta 10 daler silvermynt till kyrkan.”

Något för släktforskare?

Släktforskare med förfäder som var torpare med anspråk på odlingsbidrag, jägare som begärde skottpengar, ståndspersoner, betrodda bönder, småkriminella och drinkare har goda chanser att finna deras namn i sockenstämmaprotokollen. Men framför allt ger protokollen en inblick i förhållanden och värderingar i det samhälle som våra förfäder levde i, vilket jag hoppas ha visat med några exempel hämtade från Glava socken.

Så kan det gå

När min hustru klagar ”Du sitter ju jämt vid den där datorn”, brukar jag svara att det finns de som är mycket värre. För det är ju så att många av oss sitter och stirrar in i skärmen tills nacken säger stopp.

Ett mycket tydligt exempel på detta problem, dvs att ett fritidsintresse övergår till att bli en mani, fick jag ögonen på, när jag surfade in på Kulturkoppras hemsida. Där finns en kort levnadsteckning av Lars Bäckvall - en märkesman inom släkt- och hembygdsvetenskap i norra delen av länet.

Jag har valt att återge notisen i extenso främst som en hommage till en enastående forskargärning men också för att visa ett typfall där intresset fått en närmast manisk karaktär.

Tilläggas bör att en förteckning över innehållet i det sk Älvdalsregistret finns återgivet i vår medlemstidning 1989:2. Sammanställningen är gjord av Eva Fredriksson m fl.

Åke Hörnqvist

LARS BÄCKVALL (1858-1935)

Lars Bäckvall var torparsonen som blev arkitekt som blev hembygdsvetenskapare på heltid. Få personer torde ha ägnat mer tid och intresse åt sin hembygd än denne Dalbyson. Han växte upp under knappa förhållanden på Bäcketorp i Transtrand som äldst av fem barn (varav två dog i barndagen). Hans folkskolebetyg vittnar om en ovanlig studiebegåvning, och genom att kombinera studier med förvärvsarbete lyckades han utbilda sig till arkitekt. I denna profession verkade han en tid i Chicago och senare i Stockholm, där han bosatte sig för gott.

Med tilltagande ålder växte hans hembygdsvetenskap, och han började skriva av domböcker, kyrkoböcker och annat material som rörde norra Värmland. Han klippte notiser och gjorde släktutredningar, han brevväxlade med folk som hade kunskap

om de gamla hemtrakterna, och han gjorde egna resor och strövtåg i fädernebygden.

Han har beskrivits som "en man med brinnande hembygdskarlek och outtröttlig forskariver", och detta är inga överord. Hans hembygdsvetenskap blev alltmer frenetisk och tangerade gränsen till mani. För att klara ekonomin blev Bäckvall tvungen att sälja ut sitt förnämliga bibliotek, vilket grep

honom hårt. Trots försäljningen blev det knapert med pengar - arkitektyrket hann han inte ägna sig åt. Förlusten av makan (1927) tog honom mycket hårt, och han ändade sitt liv för egen hand en oktoberdag 1935.

Sin hembygdsvetenskap donerade Lars Bäckvall till Nordiska museet, där de handskrivna volymerna i folioformat upptar bortåt tre hyllmeter, en nära nog ofattbar forskargärning, "en outtömlig källa för mer än ett helt livs studium av övre Klarälvdalens kulturhistoria"

Saxat från www.nordvarmland.com.

Utomäktenskapliga barn och okända fäder

Av Anneli Bihl och Karin Wiik

Det har i alla tider funnits barn födda utom äktenskapet. Under 1800-talet ökar deras antal och under mitten av århundradet är ca 10 procent av alla barn födda i Sverige inskrivna i födelse- och dopboken som oäkta, ofta utan någon namngiven far. Vid

tider följer nedan en kort genomgång av de viktigaste lagarna.

1778 – 1917 Barnamordsplakatet

Då det framkommit att det fanns alltför många fall där barn föddes i hemlighet av ogifta mödrar för att sedan dödas, instiftade Gustav III det

var straffet för detta brott böter där en del av böterna även tillföll kyrkan. 1864 upphör lagen om lönskaläge.

Arvsrätt efter modern

1866 införs att barn födda utom äktenskapet får viss arvsrätt efter sin mor.

Arvet fick inte inkräkta på den arvslott som skulle gå till barn födda inom äktenskapet. Barn utom äktenskapet kunde inte heller ärva moderns släkt. Däremot kunde modern ärva sitt barn.

1905 fick oäkta barn full arvsrätt efter sin mor. Detta innebar även att barnet ärvde moderns släktingar.

1917 års lagar rörande barns rättigheter

1917 införs några lagar som stärker barns rättigheter. Den viktigaste när det gäller vårt ämne är Lag om barn utom äktenskap. Lagen innebar att för barn födda utom äkten-

skapet skulle en anmälan skickas till kommunens barnavårdsman, senare barnavårdsnämnd, där en barnavårdsakt upprättades. Om barnet inte var erkänt skulle en faderskapsutredning göras. Lagen innebar även att barn som var trolovningsbarn nu fick rätt att ärva sin far, däremot inte hans släktingar.

Nu kommer också Lag om adoption som juridiskt reglerar adoptionerna.

1969 – ändring i ärvdabalken

Först 1 januari 1970 fick barn födda utom äktenskapet full arvsrätt efter båda föräldrarna samt deras släktingar. Detta skedde genom en ändring i ärvdabalken där det särskilda kapitlet om utomäktenskapliga barns arvsrätt togs bort.

Utdrag af Saköres Längden		De Fallige	Kvinnan
36. Dr. Olof Rindessten i Mångfad för Lägersmål			1/16
Pigan Annela Laringsens del			3/8
158. Dr. Tomas Jönsson i Målsåsa Lägersmål			1/16
Pigan Lilla Magnusd. del			3/8
211. Dr. Nils Christensson i H. Ulfväs Sundens Saksk. del	40		
Sib. Siri Olofs i H. Skarvins del	40		

Exempel på ett utdrag ur saköreslängden för Östersysslets fögderi år 1816 som visar personer i Ölme församling som blivit dömda för lägersmål. Summan som redovisas för personerna är den del av bötesbeloppet som tillföll kyrkan. Kvinnan betalade halva beloppet jämfört med mannen. Källa: Ölme kyrkoarkiv P: 1

samma tid föds ca 40 procent av barnen i Stockholm som oäkta.

Av ovanstående kan man förstå att det för de flesta släktforskare någon gång dyker upp problem med att hitta en far, eller i vissa fall båda föräldrarna, till något barn. Följande artikel vill ge lite tips och idéer om hur man kan gå till väga för att söka efter en okänd förälder. Vi ska också visa hur olika källor kan användas i sökandet.

Lagstiftning

Lagstiftningen som rört de barn som fötts utanför äktenskapet och deras föräldrar har varierat från 1700-talet fram till vår tid. De olika lagarna har även påverkat den dokumentation som finns bevarad att forska i. För att visa vilka lagar som gällt under olika

så kallade Barnamordsplakatet 1778. Lagen kom att gälla ända fram till 1917 och innebar att kvinnor fick rätt att föda anonymt. På grund av lagen, kom det alltså att finnas barn som helt saknade uppgift om föräldrar. De flesta av dessa barn föddes på något av de barnbördshus som fanns i de större städerna.

Lönskaläge

Både män och kvinnor som haft sexuellt umgänge före eller utanför äktenskapet kunde dömas i domstol för lönskaläge eller lägersmål. Ett sådant brott kunde framför allt bevisas om kvinnan blev gravid. Från 1810 dömdes kvinnorna först efter tredje förseelsen. Männerna hade möjlighet att svära sig fria från brottet. Framförallt

Olika källor

Kyrkoarkiven

Födelse- och dopböcker

Ibland skrivs barnet in i födelse- och dopboken för två församlingar. Detta sker då modern är folkbokförd i en församling och barnet föds i en annan församling, den så kallade nedkomst-orten. I vissa fall har församlingarna olika uppgifter i sina födelse- och dopböcker. Man bör därför kontrollera båda källorna.

Ibland förekommer det kladdböcker i serien födelse- och dopböcker, vilka ofta fördes av prästen ute i fält. I dessa kan i undantagsfall uppgifter om barnafäder finnas, något som inte förts in i originalboken. Hur säkra dessa uppgifter är, kan kanske diskuteras.

Är barnet fött efter 1917

ska en anmälan skickas om barnets födelse till kommunens barnavårdsnämnd eller barnavårdsman. Finns en sådan anteckning bör det finnas mer uppgifter i de kommunala arkiven. Se nedan under rubriken Kommunernas arkiv.

Husförhörslängder och församlingsböcker

Om ett barn saknar uppgift om fader är det bästa rådet att följa barnet framåt i livet. Anteckningar om faderskapet kan dyka upp flera år efter barnets födelse, ibland bara i en enstaka bok.

En sak som kan vara bra att tänka på är, att den ort som ofta finns antecknad i samband med fadern anger var han varit bosatt vid den aktuella händelsen, alltså när barnet föds eller då en faderskapsdom faller.

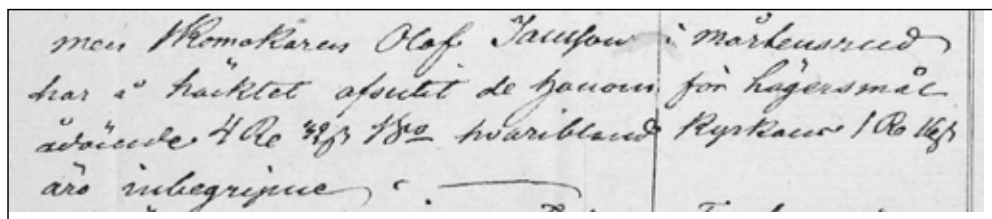
Lysnings- och vigselböcker

I lysnings- och vigselböckerna finns i äldre tid ofta uppgifter om föräldrars/giftomans samtycke, speciellt om någon av parterna var omyndig. Om

det noterats att samtycket lämnats skriftligen, kan man söka i bilagorna till lysnings- och vigselböckerna, se nedan. Kanske finns en lapp där samtycket är underskrivet av fadern.

In- och utflyttningslängder

Barn antecknas oftast utan efternamn i kyrkböckerna. Det är först vid vuxen ålder eller vid ut- och inflyttningar som efternamn skrivs in. Har barnet ett efternamn som skiljer sig från moderns kanske man kan lista ut faderns namn.

Om man inte kunde betala sina böter fick man istället sitta av straffet i häktet, vilket exemplet med skomakaren Olof Jansson, som dömts för lägersmål, visar. Källa: Ölme kyrkoarkiv P: 1

Fram till namnlagen 1901 förekom ett namnskick med så kallat patronymikon där efternamnet bildades av faderns förnamn med ett efterled av -son eller -dotter beroende av barnets kön. I vissa delar av Värmland lever detta namnskick kvar ända fram till 1930-talet, även om -dotter inte förekommer utan både söner och döttrar får efterledet -son.

Ibland dyker andra typer av efternamn upp på barn födda utom äktenskapet. Dessa namn kan i vissa fall härledas till en eventuell fader men kan också vara ett namn som barnet själv antagit. Före namnlagens införande var namnskicket i det närmaste helt oreglerat, förutom när det gällde adliga släktnamnen.

Bilagor

Till alla kyrkböcker finns också bilagor – serien H – i vilka ingår lösa handlingar som exempelvis attester och avier. Man kan gå igenom dessa, men chansen att hitta något mer än vad som står i kyrkböckerna är mycket liten.

Kyrkokommunala handlingar

I de så kallade kyrkokommunala handlingarna finns de handlingar som rör den del av en församlings verksamhet som ligger utanför det som rör folkbokföringen. Här kan handlingar som rör brott i samband med utomäktenskapliga förbindelser förekomma, vilka ibland kan ge en fingervisning om vem fadern till ett utomäktenskapligt barn kan vara.

De brott som förekommer är framför allt krans*- och lönskalägesbrott. De handlingar där det finns uppgifter om

dessa brott är kyrkojournaler, straffjournaler och avlösningsslängder (rör uppgifter om sockenbor som dömts till olika kyrkliga straff).

I kyrkojournalerna kan det även förekomma utdrag från häradsrätternas saköreslängder eftersom en del av böterna för lönskaläge skulle tillfalla den församling där brottet begåtts.

De ovan beskrivna handlingarna kan förekomma i flera av de serier som rör kyrkokommunala handlingar, varför det kan bli lite av ett detektivarbete att lista ut var man ska finna det man söker.

När det gäller skilsmässohandlingar, som kan innehålla uppgifter om otrohet och barn som förlorat äktenskaplig börd, kan dessa återfinnas i domkapitlets arkiv.

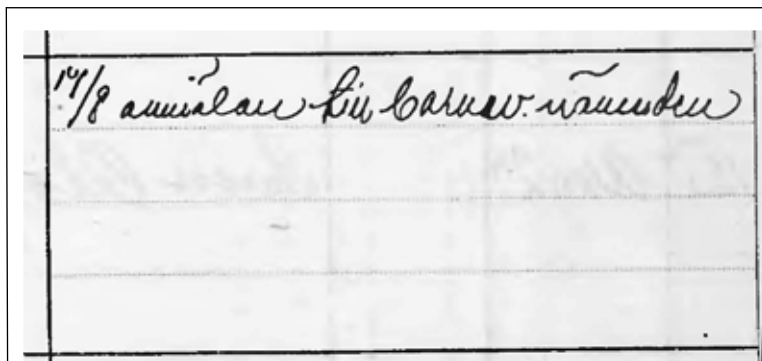

* Brott bestående i att gravid kvinna lät viga sig iklädd brudkrans.

Domstolsarkiven

Saköreslängd

Saköreslängderna, som återfinns sist i tinget i härads- och rådhusrätterna, är en bra ingång för att hitta till rätt para-

Exemplet visar hur det kan se ut i en födelse- och dopbok efter 1917 när en anmälan om ett utomäktenskapligt barn skickas till kommunens barnavårdsnämnd. Fler uppgifter rörande faderskap med mera kan då finnas i kommunens arkiv

graf i domstolshandlingarna. Det man bör tänka på är att saköreslängderna endast innehåller de mål där straffet var böter. Om straffet blev fängelse, när någon av parterna var gift, så kallat horsbrott, återfinns uppgifterna endast i dombokens protokoll.

Stämningslistor

I stämningslistorna återfinns personer som stämts inför tinget, t.ex. om modern begärt barnuppfostringshjälp. Listorna innehåller även ärenden som inte tagits upp på tinget, exempelvis om parterna ingått förlikning.

Adoptioner

I adoptionsdomarna ska godkännande av de biologiska föräldrarna finnas med. Här kan även en del utredningshandlingar förekomma som kan ta upp en eventuell fader.

Adoptionen infördes i den dombok där adoptanterna, adoptivföräldrarna, var folkbokförda vid tiden för adoptionen. Fram till 1947 finns adoptionsdomarna i Dombok i tvistemål för att därefter finnas i Beslut i ärenden.

Handlingarna som hör till ärendet återfinns oftast i en separat serie.

Bouppteckningar

Eftersom det har förekommit olika arvsregler i Sverige under olika perioder står inte alltid oäkta barn upptagna som dödsbodelägare i bouppteckningar. Speciellt gäller

detta efter en avliden man, men det har även förekommit att oäkta barn i äldre tider inte varit antecknade i bouppteckningen efter sin moder.

Därför bör bouppteckningar inte användas som ensam källa i släktforskningen utan endast som ett stöd.

De personer som kan saknas i en bouppteckning är: barn som avlidit före sina föräldrar och saknar egna bröstarvingar, barn i ett tidigare äktenskap om de efterlevande inte vetat om dem, barn födda utom äktenskapet som saknat arvsrätt eller där det inte framkommit vid boutredningen vilka barn den avlidne haft.

I vårt arbete med folkbokföringsfrågor på Värmlandsarkiv har vi även haft fall med barn som fått ärva två fäder.

Kommunernas arkiv

Som vi ovan nämnt skulle alla barn födda utom äktenskapet från 1918 anmälas till kommunens barnavårdsman. I kommunen upprättades då en barnavårdsmannaskapsakt för varje barn. Barnavårdsmannen skulle, om barnet inte redan var erkänt, utreda faderskapet. Detta kan ge mer informa-

tion om okända fäder som inte finns i kyrkböckerna. Vidare finns ett stort antal liggare och register i kommunernas sociala arkiv. Några exempel på detta är fattigvård, utackordering av barn, adoptioner, barnhems- och fosterhemsplaceringar.

Landstingens arkiv

Även i landstingens arkiv kan det finnas handlingar som rör barn som på något sätt omhändertagits av samhället. Dessa kan i sin tur innehålla information om barnens föräldrar. Framförallt rör det sig om barn som placerats på barnhem, i fosterhem eller skyddshem. I Värmland drev landstinget flera sådana institutioner. Eftersom landstingen hade avtal med varandra kan barn som var folkbokförda i Värmland vara placerade utanför länet och vice versa.

Som artikeln visar finns det många vägar att gå i sökandet efter en okänd far. Men ibland när osäkerheten blir för stor kanske det är bättre att fadern får förbli okänd än att man hamnar på villovägar.

(Författarna arbetar med folkbokföring på Värmlandsarkiv Red. anm).

Lästips

Arv och anor, Årsbok för Riksarkivet och Landsarkiven 1996.

Losman, Beata, *Okända kvinnors röst, Landsbygdskvinnor i 1800-talets Värmland. Forum för kvinnliga forskare och kvinnoforskning, rapport 1983:1*. Göteborg.

Losman, Beata, *Män, kvinnor och barn på 1800-talets svenska landsbygd: Livsöden för människor födda i Väse församling, Värmland, 1800-1840*. Acta Universitatis Gothoburgensis 1986. Göteborg.

Thorsell, Elisabeth, *Fader okänd – vad gör jag? Inte bara kyrkböcker. Alternativa källor i släktforskningen*, Sveriges släktforskarförbund årsbok 1990.

Landsarkivens olika forskarvägledning, www.riksarkivet.se

Förbryllande brev från 1600-talet

Av Ingmar Berthelsen

Jag har hittat ett kuvert, REK till Per Clarholm, Alster Station. Clarholm bodde på Alster 1928-1942.

Min morfar, Ernst Treffenberg, har uppenbarligen behandlat det och skrivit på kuvertet ”från C. O. Larsson. Ang Rosenh(ane)”.

I kuvertet ligger:

1. Brev från Gustaf Rosenhane, Stockholm 4 november 1662 till sin svåger Tuffue Tuffuesen Hökeflycht, Nynäs, Christinehamn. Med en renskrift.
2. Renskrivet brev från B. Rosenhane, Stockholm 13 juni 1688 till faster Merta Rosenhane, Nynäs, Christinehamn.
3. Brev från Fredrik Rosenhane, Torp 14 juli 1696, till sin faster (troligen Märta Rosenhane, g. Hökeflyckt). Med en renskrift.

4. Renskrivet brev från B. Rosenhane, Stockholm 24 januari 1697 till faster Merta Rosenhane, Nynäs, Christinehamn

5. Renskriven följesedel från G. Rosenhane, Nynäs 12 julij 1726

6. Renskriven Förteckning å brev skrivna under åren 1806 – 1887 från medlemmar av släkten Nordenfeldt till C. Fredr. Hammarhjelm och Carl Hammarhjelm

Nu kommer några frågor, som någon kanske kan svara på, och som kan förklara varför breven sänts till Per Clarholm.

Alla berörda i breven har anknytningar till Värmland (Kristinehamn, Visnum, Grums, Väse). Pihlgren och Clarholm är i Karlstad. Per Clarholm var svåger till min morfar.

Har Rosenhane eller Hökeflyckt i slutet av 1600-talet någon anknytning till Pihlgren eller Clarholm i Karlstad på 1800-talet?

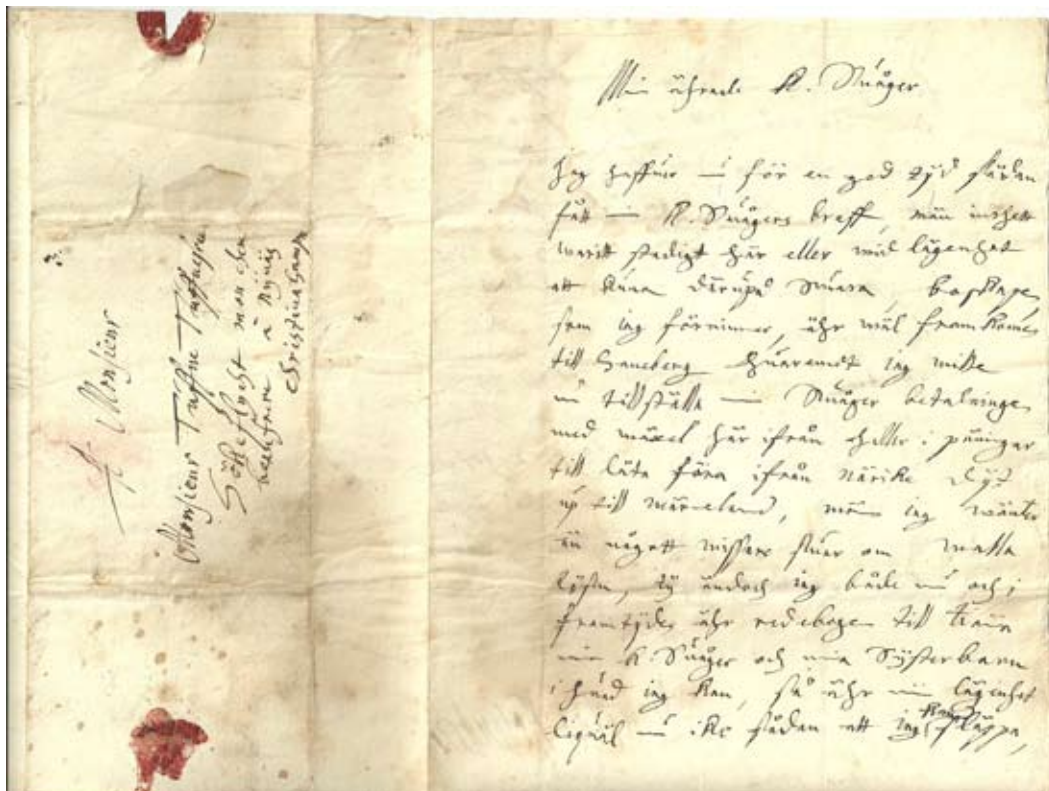
Har Nordenfeldt eller Hammarhjelm någon anknytning till Pihlgren eller Clarholm i Karlstad på 1800-talet?

Vem var C. O. Larsson?

Finns något annat material om Rosenhane eller Hökeflyckt på 1600-talet? Jag skulle vara utomordentligt tacksam om någon i Värmlands Släktforskarförening skulle kunna ge mig någon ledtråd i mitt sökande.

Ni kan nå mig:

e-post: ingmar.berthelsen@tele2.se,
tel.: 08 - 715 74 56
eller via brev: Skivlingsvägen 2, 132 44 Saltsjö-Boo

Brev från Gustaf Rosenhane, Stockholm 4 november 1662 till sin svåger Tuffue Tuffuesen Hökeflycht, Nynäs, Christinehamn.

På jakt efter bevis

Av Monica Holmgren

Min man Håkans fädernegård, Norstugan i Munkebol, Ambjörby, har gått i samma släkt sedan mitten av 1800-talet, då Håkans morfarsfar köpte den av Per Persson.

Denne Per Persson, född 1793, var gift med Marit Andersdotter. Per var i sin tur den sjunde generationen i sin släkt som ägt gården. Om honom står det i boken om Norra Ny socken: ”Det blev nedgång i släkten. Marit Persdotter blev dömd ärelös för olovligt timmeruttag. Det gick ut och gården blev såld till: Per Larsson.” Alltså till min man Håkans morfarsfar.

Vill rentvå Marit

Varken min man eller jag är släkt med Marit Andersdotter men jag skulle så gärna vilja rentvå henne. Vad jag förstår har hon inget gjort, bara varit gift med denne Per.

Mitt sökande

Min genomgång av domböckerna för den aktuella perioden gav inget resultat varken på Marit Persdotter eller på Marit Andersdotter.

Försökte sedan med mantalslängderna för att få reda på vem som skattade för Norstugan under den här tiden men fann inget. Enligt uppgift är de förkomna genom brand. För att hitta köpekontrakt för Per Larsson genomsökte jag Uppbud för Älvdals Härads Övre Tingslag, utan resultat.

Däremot hittade jag följande i 1846 års Ting för den 23 januari: ”1:a Jöns Larsson: Att för stöld straffade Per Persson på Munkebohls mark och hans Hustru.” Dessa två vittnade den 23 januari 1846 och då var det tydligen Marit Andersdotters man som var dömd tidigare¹. Det fanns ingen annan Per Persson i byn på den tiden.

1 AIAB:83a 1846- ,Älvdals Härads Övre Tingslag

Från Genline drog jag ut samtliga Hfl för Munkebol, Norra Ny socken och kom då fram till följande:

För Per Persson född i Munkebohl den 30 april 1793 finns inget hus nämnt. Hans föräldrar var Per Halwardsson ch Ingeborg Jonsdotter².

Jämfört med boken om Norra Ny stämmer inte moderns namn. Enligt kyrkans räkenskaper 1791 betalar Per Halwardsson i Munkebol 8 schilling till kyrkan och 4 schilling till de fattiga. Kan detta ha något med en första hustrus död att göra?³

Per Persson bor kvar hemma hos föräldrarna i Munkebohl No 2. 1810 avlider fadern och 2 år senare modern Ingeborg Jonsdotter. Äldste brodern Lars, gift med Karin Svensdotter, har sedan 1790-talet tagit över och står i Hfl som husbonde. Lars avlider redan 1818 och änkan Karin flyttar. Samma år som Lars avlider (1818) ”säljer Per Persson i Munkebohl 1/24 till Per Arnesson i Ambjörby”⁴.

I Hfl för år 1812-1820 är Per skriven på Munkebol No 2 och gift med Marit Andersdr. De gifte sig 1814, samma år som hustrun flyttar till Munkebohl från grannbyn Ambjörby. Beteckningen No 2 är sedan överstucken och ersatt av Torp.⁵ I alla kommande Hfl står de skrivna som torpare under Munkebol. Han blir änkeman 1866 och flyttar då till sin son Nils i Spikebol där han avlider 1879, 86 år gammal.

I Hfl för åren 1841-1848 står i kolumnen Omständigheter: ”slitit spö dömd ärelös för utplåning af timmermärkning”⁶.

Inget datum men troligen 1844-1845.

2 C:4 1793, N Ny

3 LI:2 sid 161, N Ny

4 Älvdals Härads Övre Tingslag, Ista gn upbudne nr 47, 1818

5 AI:11 sid 79, N Ny

6 AI:16 sid 191, N Ny

Varken Per eller Marit tog nattvard eller var med på förhör under dessa år. Dessutom var han ju tidigare dömd för stöld när han vittnade 23 jan. 1846. (se ovan) Kan torparen Per Halfwardsson, även han under Munkebohl, haft något med detta att göra. Han var dömd till uppenbar kyrkoplikt för stöld och inte heller han var på förhör eller nattvard under den tid som Per Persson uteblev⁷. Härmed är i alla fall Marit rentvådd.

Fortsatt letande

Kvarstår: Domen på Per Persson. Alla domböcker för flera år runt de troliga åren är genomgångna under besök i Karlstad. Där fanns alltså ingenting mer att hämta. – Men .....

För att gå till botten med letandet ska jag nu undersöka om det finns Urtima ting för de åren. Dessa är inte filmade. Det måste därför bli en ny resa till Karlstad så jag kan gå in i originalböckerna.

Vad hände med Marit?

Marit slutade sina dagar på torpet Munkebolsmon den 6 mars 1866.⁸ Det var inte mycket ägodelar som var upptagna i bouppteckningen.⁹ Gångkläder 12,50 Rmt, Diverse 1,90 Rmt samt en kviga 8 Rmt. Dotter och måg bodde då också på Munkebolsmon. Förklaringen till ordalydelsen i Norra Ny boken kan vara prästens ändrade ordalydelse under ”Fräjd och enskilda anteckningar”. Där står ”Slitet spö, dömd ärelös för uttag av timmer”. Detta står på Per och inte på Marit. Troligen har Norra Nybokens författare skrivit av fel.¹⁰

7 AI:16 sid 192, N Ny

8 F:3 sid 44 N Ny

9 Älvdals Övre Tingslags Häradsrätt, nr 14 1866

10 AI:21 sid 181

Boken om Ärtviken

Recension av Peter Olausson

De verkliga kulturbragderna sker i det tysta. Det är sant i många sammanhang och inte minst när det gäller beskrivningen av vårt landskaps förflutna.

Visserligen produceras en hel del av stort värde om Värmlands ortnamn, byggnader, föreningsliv och annat genom de akademiska forskarnas insatser – men det gnetiga grundarbetet, det som är nödvändigt för att sedan kunna dra slutsatser om helheten, sköts framförallt av idoga hembygdsforskare och lokalhistoriker. Det som skapas i studiecirklar eller av enskilda när det gäller att dokumentera den egna bygdens öden och äventyr är guld värt.

En av dessa som drar det tunga forskarlasset är Sylvia Olsson i Lönnskog, i Långseruds skogsmark. I Näverluren har tidigare informerats om Sylvias projekt med att utforska och beskriva norra Långseruds alla jordebokshemman, i samband med att hennes bok om Stenbyn presenterades.

Nu har hon hunnit med ytterligare en bok i serien. Den kom under hösten och ämnet är den här gången hemmanet *Ärtviken*, beläget vid sjön Stora Bör på gränsen mot Sillerud.

På drygt 220 sidor i A4-format berättar Sylvia Olsson om Ärtvikens historia från begynnelsen under 1600-talet och fram till våra dagar.

Det är en redigt redigerad volym med åtskilliga fotografier, där man kan se såväl byns omgivningar som många av dess innevånare framför sig. Också en del särskilt intressanta handlingar och kartor återgivs i boken. För den som vill söka information om en speciell egendom eller annat boställe i byn är det enkelt, eftersom boken framförallt är topografiskt uppställd.

Det går också att orientera sig efter personnamn med hjälp av ett omfattande, avslutande register.

Tjugotvå barn

Det ligger ju i sakens natur att lokalhistoria framförallt har ett lokalt intresse. Boken om Ärtviken är dock ett gott exempel på att lokalhistoria faktiskt kan läsas av vem som helst med ett historiskt sinnelag och/eller nyfikenhet på värmländsk geografi, utan att man behöver ha en anknytning till bygden i fråga.

Genom Sylvia Olssons goda förmåga att fånga upp märkvärdiga eller annorlunda människoöden finns det mycket man grips av. Hon ger bl a ett viktigt bidrag till forskningen om skogsfinnarna genom sin utredning av hur Ärtviken blev till som hemman. Visserligen fanns här en svensk utmarksbosättning under det medeltida hemmanet Esbjörbyn redan år 1675, men det är först när ett antal finska familjer flyttade hit år 1690 som platsen utvecklades och snart avknoppades som en egen skatteenhet.

En av inbyggarna var *Per Henriksson Raatikainen*, med ursprung i Solörs finnskog i Norge, vars släkt sedan kom att dominera utvecklingen framöver. Han levde länge (han dog 1745, 88 år gammal) och var en produktiv man med totalt 22 barn – om än i två olika äktenskap.

Sylvia Olsson kan berätta mycket om såväl denne patriark och hans

hustrur som om vart och ett av barnen, detta eftersom hon nyttjat varenda tillgänglig källa i sökandet efter pusselbitarna till historien. Det rör sig inte bara om kyrkböcker utan också om t ex domböcker, mantalslängder, sockenstämmoprotokoll och kartor.

Från skolhus till jättar

Från senare tider kan man påminna om skildringar av byns skola och soldattorp.

Vi möter också den åttaåriga Ärtvikenflickan Klara Nilssons dikt ”Höstkväll”, en av flera texter av hennes hand. En person som ägnas lite extra utrymme är Ludvig Brede, född 1864, död under skogsarbete 1939, som med sin familj bodde på flera olika gårdar i byn. Sylvia kan berätta åtskilligt om hans konstnärskap.

Han samlade bl a på släta stenar, som han målade i olika färger och ordnade i högar till prydnad i trädgården. Han tillverkade också gårdsgrindar, detta av resterna från plåtar ”där man stansat ut spadbladen vid Viksfors spad- och greppfabrik”.

Framförallt var Brede dock en flitig medarbetare till Västsvenska folkminnesarkivet i Göteborg och genom hans (och upptecknaren Ragnar Nilssons) försorg har många berättelser om det gamla i bygden bevarats för eftervärlden.

Sylvia Olsson har gett frikostiga exempel också på detta, vilket gör att vi får reda på en del om Långserudskogarnas vidunder till gäddor och ormar i sjöarna, om jättarna som var rädda för åskan, om det nyttiga för jaktlyckan med att skjuta på oblater och mycket annat smått och gott.

Boken om Ärtviken kan beställas direkt av författaren, tel 0533/520 40. Den kostar 220 kr.

(Denna recension kommer även att införas i Näverluren. Red. anm.)

Officeren och adelsmannen Carl Örneberg

Av Peder Claesson

Carl Örneberg (skrev sig själv Örnebergh och i sin ungdom Örnberg) föddes 1654 eller 1655 på hemmanet (säteriet) Hedenstorp sörgården i Sandseryds socken i Tvetå härad och Jönköpings län (är beläget strax innan Jönköping) som ende son till överstelöjtnanten Jöns Larsson Örn, adlad Örneberg 1653 (adliga ätten nr 978) (162(0)-1662), och hans andra hustru Dorothea Meijer (Mei(g)hers) (1626-1668).

Innehade säteriet Hedenstorp sörgården och kronohemmanet Dyrelyckan (Dylyckan) i Sandseryds socken m.fl., som 1681 indrogs till kronan genom reduktionen, men bodde kvar här till omkring 1684.

Fadern Jöns Örneberg hade 1653 erhållit Hedenstorp i donation och gjort detta till sin sätesgård och hemmanet hade tidigare gått i arv i släkten liksom även hemmanet Dyrelyckan. Innehade också säteriet Norserud i Jösse-Ny socken i Jösse härad och Värmlands län med underliggande hemman (bl. a. hemmanet Kyrkebyn), som hans fru fått genom arv, och dit familjen flyttade omkring 1682.

Örneberg lär ha varit den förste ”ägaren” som bott på gården. Begärde efter reduktionen att erhålla skatterättigheten i kronohemmanet Vassarp (Hvassarp) i Hakarps socken i Tvetå härad som ersättning för Hedenstorp, men detta blev ej beviljat. Introducerad på Riddarhuset i Stockholm 1682 och immatrikulerad samma år.

Växte upp tillsammans med sin halv-syster Beata och kan tidvis ha bott i

Stockholm då han ofta vistades där på 1670-talet. Syskonen skrev i en supplik efter moderns död i Stockholm 1668 ”oss fattiga barn uti stor skuld och ett högst beklagligt tillstånd efterlämnat”. Fick 1674 tjänst som page hos riksänkedrottningen Hedvig Eleonora och blev därefter gemen musketerare (enligt honom själv ”haft den nåden och tjänat Hennes Maj:ts Riksänkedrottningen i halv tredje år för page”).

Erhöll 1675 kunglig fullmakt som fänrik vid Södermanlands infanteriregemente. Avancerade senare till officer vid ett antal olika regementen som löjtnant och begärde 1710 avsked på grund av sin ålder och hälsa.

Blev samma år utnämnd till Stadsmajor i Malmö, en tjänst han behöll till 1713 då han begärde avsked och

Var inblandad i en rad tvister och arvstvister under hela sin levnad samt var ofta i stor penningnöd (Det finns mängder av domboksmål och andra handlingar bevarade i olika arkiv efter Carl som skulle kunna fylla en hel roman).

Kom 1684 i ”svår affär” med sin svåger, löjtnanten och adelsmannen Leonhard (Linnart) Blankenfjell, till Vik i Arvika socken, och råkade i duell med honom i mars 1686, rymde och tvangs fly ur riket på grund av bestämmelserna i duellplakatet. Anhöll senare om lejd att få komma tillbaka och satt därefter i ”svår arrest” i Örebro slott i över två års tid, 1687-1689.

Kom också 1686 i ”svår affär” med svågerns hustru, Inga Sibilla Roos/Rosenschöld, en affär som drog ut och plågade Carl under många år, ända in på 1700-talets början (Inga Sibilla, gick så långt att, hon förklarade sin man omyndig, vid ting 1687). Carl hade redan tidigare, 1679, suttit i arrest och fängslad i Stockholm, efter att han hade slagit en soldat, rymt och begärt nåd som senare beviljades.

Kämpade under åtskilliga år för att få ut sin moders rättmässiga arv, i Pommern, där han inte lyckades så bra.

Död på Norserud 13/1 1740 och begrovs tillsammans med sin hustru i Ny kyrka den 13/3. Gift vid okänd tidpunkt men före 16/11 1678 med Catrina (Catarina) Blankenfjäll, dotter till kaptenen Joen Torstensson, adlad Blankenfjell (adliga ätten nr 482) och hans hustru Anna Bratt af Höglunda (adliga ätten nr 49).

Ny kyrka

rekommenderades till pension. Uppbar sedan pension från 1714. Tjänade kronan som underofficer och officer i 36 år och var med i båda Skånska krigerna och i det senaste i flera fältslag samt kriget mot Danmark 1676-1679 (enligt hans egen utsago).

Hon var född omkring 1661 i Västergötland, okänt var, och dog på Norserud 18/11 1739. Ärvde säteriet Norserud med underlydande hemman av sina föräldrar som hon 1701 testamenterade till sin fyra barn. Hennes mor, Anna Bratt, var i sitt andra gifte gift med ryttmästaren Henrik Dreffenfelt (adliga ätten nr 451) och fadern hade tidigare varit gift med Carin Roos af Hjelmsäter (adliga ätten nr 51). Från början tillhörde Norserud moderns släkt.

Carl och Catrina fick sex barn tillsammans:

- 1) Charlotta (Lotta) (1679/80-1759), som troligtvis var ogift men titulades fru, bodde hos brodern Gustaf i Norge en tid men flyttade tillbaka och dog på Norserud,
- 2) Carl (1681/82-17?), underbefäl vid ett kavalleriregemente i Skåne och vars öden efter 1704 ej är kända,
- 3) Gustaf Adolf (1684-17?), officer och som på grund av lägersmålsbrott och dyl. tvangs fly till Norge, gifte sig där och fick barn men lär senare själv ha rest till Amerika omkring 1737-1740 och avhördades ej mer (enligt obekräftade källor),
- 4) Axel Julius (1686-1762), officer och var den som övertog säteriet Norserud samt var gift och hade flera barn, hans efterkommande som gifte in sig i släkterna von Perner och Öberg innehade sedan Norserud till det köptes av jägmästare Anders Lagerlöf (men detta är en annan historia),
- 5) Jonas Johan (169?-1692), död som barn och
- 6) Fredrich Johan (1695-1696), också död som barn. Ättlingar till dessa barn finns både i Sverige och i Norge samt kanske i USA (Finns en släkt Orneberg därstädes).

Ätten och släkten Orneberg härstammar från stadsskrivaren i Jönköping och sedermera löjtnanten vid Jönköpings läns infanteri (Smålands infanteri) Lars Jönsson (död 1645)

och hans hustru Beata Jonsdotter (Jönsdotter) (levde 1653).

De innehade kronohemmanet Hedenstorp södergård i Sandseryds socken.

Deras ende son Jöns Larsson Örn adlades 1653 av drottning Kristina och antog då namnet Örneberg (skrev sig själv Örnebärgh).

De hade också en dotter vid namn Anna Larsdotter som var gift med regementsskrivaren Sven Jonsson (Joensson) vid samma regemente som fadern. Lars och Beatas släkter kommer ifrån Jönköpingstrakten där flera anfäder varit guldsmeder.

Carls mor, Dorothea Meijer, härstammar ifrån Pommern.

Hon föddes 1626 i St. Jakobs församling i Alten Stettin, dotter till borgaren därstädes Hindrich Meyer och hans hustru Engel Meues (Meves), död i Stockholm 1668.

Modern Engel var dottersondotter till Hans Witte (adliga ätten Witte af Stensjö, nr 450). Modern hade också en syster vid namn Elisabeth, gift med officeren Anders Jörgensson Trägardt och en morbror i Alten Stettin vid namn Friedrich Bartholomeus.

Carl hade också en halvsystem vid namn Beata Örneberg, som var gift med ”franske” språkmästaren Frans de Masoir, tidvis boende i Sandseyds socken och tidvis i Stockholm. Beatas mor hette Magdalena NN och var Jöns Örnebergs första hustru.

Om adliga ätten Örneberg, nr 978, och släkten och ätter i övrigt, se vidare ”Den introducerade svenska adelns ättartaflor” av Gustaf Elgenstierna och dess supplementband av Carl Szabad samt artiklar i Släkt och Hävd m. fl. av undertecknad.

Till sist. Carl Örneberg synes haft det motigt i livet ända som ung tonåring men verkar ha varit en kämpe som aldrig gav upp.

Som militär såg han krigets avigsidor, var sällan hemma utan i tjänst någonstans och kroppen tog stryk.

Hans olika affärer och dåliga ekonomi plågade honom genom åren och upptog mycket av hans tid. Två av sönerna försvann. Han blev också av med fädernegården och tvangs flytta från sin hembygd till sin frus, i ett annat landskap. Det var nog extra svårt att behöva lämna Småland och Jönköpingstrakten där hans förfäder hade verkat.

Han är ett intressant öde som förtjänar att uppmärksammas.

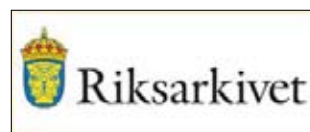
1600-talskartor i klartext

Om du varit inne på Lantmäteriets hemsida och studerat de geometriska kartorna, har du kanske – precis som jag – blivit nyfiken på den text som finns med på kartbladen. Men är kartorna från 1600-talet, kan i vart fall inte jag läsa texten.

Nu har jag dock fått min nyfikenhet stillad. Jag har varit inne på www.riksarkivet.se/geometriska.

Där har texten renskrivits. Arkivet har koncentrerat sig på våra äldsta kartor, dvs de från mitten av 1600-talet. För Värmlands del är det bara vissa häraden som är med i kartsamlingen: Fryksdals, Näs, Gillbergs, Jösse och Nordmarks häraden.

Åke Hörnqvist

Om man går in på Riksarkivets hemsida www.riksarkivet.se och väljer ”Publicerat” till vänster, listas material publicerat av Riksarkivet. Många av dokumenten kan fritt laddas hem (pdf-format).

Exempel på gratis, nerladdningsbart material:

”Hitta i domböcker”

”Att forska i hushållningssällskapens arkiv.”

”Har du varit på barnhem eller i fosterhem och söker din historia?”

Ordföranden har ordet

God fortsättning på det nya släktforskaråret 2011.

Vår medlemsverksamhet startade redan 20 januari med ett mycket intressant föredrag av Maud Forsberg från Värmlands Museum, som berättade om tidigare okända föremål som återfunnits i våra kyrkor.

Föreningens medlemsansvarige Jens-Åke Nilsson har tacksamt tagit emot e-postadresser från drygt hälften av våra medlemmar, många ändringar har kommit in. Vi kompletterar gärna detta från er för att på ett enkelt sätt kunna informera om vår verksamhet på ett snabbt och enkelt sätt.

Verksamheten är i full gång och slutarbetet pågår inför Släktforskningens dag den 19 mars, som kommer att äga rum i Karlstad, Arvika, Kristinehamn, Sunne och Säffle. Nytt för i år är bland annat att DIS Norge medverkar på Värmlandsarkiv i Karlstad. Norska kyrkböcker finns att hämta gratis på www.genealogi.no. Mera om Släktforskningens dag kan du läsa på sista sidan i detta nummer av VärmlandsAnor.

Under 1800-talet skedde stora arbetsvandringar från Värmland till Norrland, för arbete inom skogsindustrin och järnvägen. Många av dessa arbetare återvände, men många blev också kvar och bildade familj i Norrland. Släktforskarföreningen Alir i Söderhamn har varit i kontakt med oss. De har planer på att komma till Värmland i höst för att besöka de platser som deras anhöriga härstammar ifrån - mer om detta i kommande nummer.

Vi har blivit inbjudna att medverka vid ett möte i Örebro någon gång i februari/mars. Tanken bakom detta initiativ, är att utvärdera intresset för en samverkan mellan de olika föreningarna i Bergslagen. Du kan läsa mer om detta på Bergslagsrötter www.genealogi.se/bergslagen.

Arbetet med Nya VKBR 2011 pågår, från 23 församlingar skall vi försöka utöka till ca 50 församlingar på den nya CD-skivan, som vi tänkt ge ut till Släktforskardagarna i Norrköping 26-28 augusti. Vi tar tacksamt emot hjälp för registrering av födde, vigde samt döde.

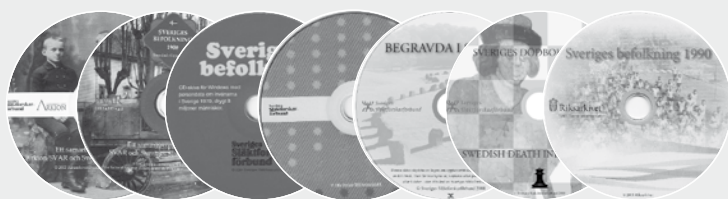
Sveriges släktforskarförbund har startat upp ett Sverige-Norgeprojekt. Det första mötet hölls i januari på Sverige Amerika Centret i Karlstad. Vår förening var representerad med två personer. Kontakt har knutits med Värmlands Hembygdsförbund. Vi kommer att medverka i Näverluren med en sida och Hembygdsförbundet kommer likaledes att medverka i VärmlandsAnor.

Vi har numer tillgång till Arkiv Digital på vår dator när vi medverkar vid olika evenemang. Företaget har sponsrat oss med abonnemang mot att vi gör reklam för dem på vår hemsida VärmlandsRötter.

Till sist:

Du är hjärtligt välkommen till vårt årsmöte som kommer att äga rum den 26 mars klockan 13.00 i Edbergssalen på Arkivcentrum.

Hans Olsson

Spara pengar!

I Rötterbokhandeln (www.genealogi.se) finns CD- och DVD-skivor, handböcker, böcker om forskningsresultat och mycket annat som du behöver i din forskning.

Du slipper frakten om du beställer från din medlemsförening!

Din kontaktperson i vår förening är

Jens-Åke Nilsson, Strandvägen 13D, 652 17 Karlstad.

Tel. 054-56 47 83. E-post: jenske.nilsson@telia.com

I år är det ett hundra år sedan Arvika fick sina stadsrättigheter men redan på 1700-talet hade det etablerats en handelsplats på hemmanet Solbergs utäga vid Kyrkviken i Arvika socken.

Verksamhetsåret

Föreningens tjugosjunde verksamhetsår omfattar tiden 20100101 till 20101231.

Medlemmar

Antal medlemmar 20091231	1295
Nya medlemmar 2010	119
Utträden, avlidna, ej betalt avgift	99
Antal medlemmar 20101231	1315
(Varav familjemedlemmar)	35

Medlemsavgiften

För 2010 var medlemsavgiften 150 kr för ordinarie medlem samt 50 kr för familjemedlem.

Hedersledamöter

Bo Cider, Molkom
Bernhard Granholm, Kristinehamn
Anders Höglund, Kristinehamn
Lars Gunnar Sander, Forshaga

Styrelse

Ordförande och

evenemangsansvarig:

Hans Olsson, Forshaga

Vice ordförande, kassör och

materialförvaltare:

Jens-Åke Nilsson, Karlstad

Sekreterare och redaktör

VärmlandsRötter:

Gunnar Jonsson, Säffle

Programansvarig:

Gunnar Allenmark, Hammarö

Projektansvarig:

Kurt Eriksson, Kristinehamn

Informationsansvarig:

Anneli Johannesson, Hammarö

Ledamot:

Majlis Andersson, Molkom

Ledamot:

Margareta Eder, Karlstad

Ledamot:

Per Magnusson, Arvika

Övriga funktionärer

Revisorer:

Bernhard Granholm,
Kristinehamn, Karl-Gustav
Lindgren, Säffle

Revisorsuppleant:

Olle Skoog, Kristinehamn

Valberedning:

Lars Gunnar Sander, Forshaga
(sk), Peter Borg, Molkom,
Margareta Modén, Karlstad

Redaktör VärmlandsAnor:

Åke Hörnqvist, Hammarö

Layout VärmlandsAnor:

Olle Andersson, Karlstad

Kallelse till Årsmöte

Lördagen den 26 mars 2011 klockan 13.00 hålls årsmöte i Värmlands släktforskarförening i Rolf Edberg-salen, Arkivcentrum, Karlstad

Förslag till dagordning:

- Mötet öppnas
- Frågan om mötet anses stadgeenligt utlyst
- Godkännande av dagordningen
- Val av mötesordförande
- Val av mötessekreterare
- Val av justerare
- Styrelsens verksamhetsberättelse och räkenskaper
- Revisionsberättelse
- Frågan om styrelsens ansvarsfrihet
- Motioner till årsmötet
- Ändring av stadgarna
- Verksamhetsinriktning för 2011
- Medlemsavgift för 2012
- Budget för 2011
- Val av ordförande för 2011
- Val av ordinarie styrelseledamöter för åren 2011 och 2012 (i tur att avgå Jens-Åke Nilsson, Gunnar Allenmark, Per Magnusson, Anneli Johannesson)
- Val av revisorer och revisorsuppleant för 2011
- Val av redaktör för VärmlandsAnor för 2011
- Val av valberedning för 2011
- Övriga frågor
- Mötet avslutas

Efter årsmötet träffas vi i Almqvistsalen för att umgås och diskutera släktforskning mm. Föreningen bjuder på smörgåstårter och dryck.

Välkomna!

Verksamhetsberättelse 2010

Årsmötet den 27 mars 2010

Avgående styrelseledamöter var Bengt Nordstrand, Gunilla Klarqvist och Anne-Marie Monsén Olsson. Nya styrelseledamöter blev Majlis Andersson, Margareta Eder och Kurt Eriksson. Omval av valberedning, revisorer samt redaktörer. Vid styrelsemötet den 27 mars konstituerade sig styrelsen enligt ovan. Efter årsmötet kåserade Lennart Edberg ”Alla var vi små på Marieberg”.

Styrelsens arbete

Styrelsen har hållit sju ordinarie protokollförda sammanträden samt en heldags planeringsdag där styrelsens fortsatta inriktning, organisation och ekonomi diskuterades samt protokollfördes. Organisationen med uppdelning i olika ansvarsområden har fortsatt under året och har fungerat mycket bra.

Hans Olsson har deltagit i Släktforskarförbundets ordförandekonferens i Örebro den 27 augusti.

Hans Olsson, Jens-Åke Nilsson och Anneli Johannesson har som ombud representerat föreningen vid riksstämman i Örebro den 28 augusti.

Projektgruppen

Kurt Eriksson (sk), Jens-Åke Nilsson och Per Magnusson.

Projektgruppens uppgift är att driva projekt inom föreningens ram. Gruppen ska såväl sätta igång samt genomdriva och följa upp igångsatta projekt. Årets arbetsinsatser har präglats huvudsakligen av följande projekt:

Kyrkboksregistrering. Under året har arbetet med vår andra CD-skiva avseende Värmlands Kyrkboksregister fortsatt med ett tjugotal socknar påbörjade samt med ambitionen att ha en skiva klar till Släktforskar dagarna i Norrköping i slutet av augusti 2011.

Projekt Hela Värmland syftar till att erbjuda träffar och programaktiviteter för släktforskare även på andra platser i Värmland än Karlstad. Lokala släktforskargrupper har funnits sedan tidigare i Säffle, Kristinehamn och Arvika. Där ordnas nu regelbundet släktforskar möten på respektive ords bibliotek och i gott samarbete med biblioteken. Ytterligare lokalgrupper har under året startats i Sunne och Hagfors. Planer finns att fortsätta med liknande initiativ.

Registreringen har fortsatt av *F.A. Boltzius brevsamling* vid Värmlands

Museum. Brevskrivare registreras med namn, datum och adress för att ge forskare en hjälp att komma in i brevsamlingen på ca 33000 brev. Projektet sker i samarbete med museet som tillhandahåller dator och upplåter lokal. Efterhand som registrerade volymer blir genomgångna så läggs registret ut på vår medlemsida på VärmlandsRötter som en medlemsförmån.

Två nya projekt har påbörjats under året. Projektet *Om Släktforskning* ska resultera i ett bildspel som ska användas för information och introduktion av nya släktforskare. *Om Värmlands Släktforskarförening* är projekt nr två och skall bli en information om föreningen och medlemskap. Båda avses att utkomma på CD-skiva under våren 2011.

Programgruppen

Gunnar Allenmark (sk), Majlis An-

dersson, Margareta Eder, Eva Lejrin, Anneli Johannesson (del av året) och Lars Gunnar Sander.

Programgruppens primära uppgift är att planera och genomföra medlemmöten och sammankomster i föreningen. Under verksamhetsåret har åtta temakvällar anordnats, de flesta mycket välbesökta. Vi har vid samtliga tillfällen lyckats engagera kunniga och inspirerande föredragshållare. Ämnena som behandlats, har på något sätt haft anknytning till släktforskning. Vi hoppas att på så sätt ha kunnat förmedla mer kunskap i såväl själva släktforskningen som samhället i gångna tider. Dessutom är ju syftet med mötena att släktforskare ska träffas, utbyta erfarenheter och lära av varandra.

Under våren har ämnena varit *historiska kartor, hur man tar tillvara på och visar gamla foton, mantalslängder* samt *Karlstads tidiga historia*. I maj månad ordnade vi en guidad vandring på *Karlstads gamla kyrkogård*. Höstens teman har varit *DISBYT, Postens historia, att forska i adelssläkt* och om *Värmlandsarkivs CD Karlstad i förändring – en tidsresa*.

Träffarna har varit öppna för både medlemmar och övriga intresserade. Föreningen har bjudit på fika vid dessa tillfällen.

Förutom dessa träffar har ett antal sammankomster på måndagar, som varit riktade till daglediga medlemmar anordnats. Vid dessa möten har också ofta någon extern eller intern föredragshållare deltagit. Vid ett av dessa möten var temat *Fader okänd*. Ett mycket populärt ämne som drog rekordpublik.

Evenemangsgruppen

Hans Olsson (sk), Gunnar Jonsson, Gunilla Klarqvist, Ingegerd Karlstedt och Liv Hagberg.

Gruppen har under 2010 planerat och genomfört externa evenemang, svarat för fortbildning av styrelse samt medhjälpare och ansvarat för juren på Värmlandsarkiv. Föreningen har under året genomfört/medverkat i följande evenemang:

Den årligen återkommande aktiviteten *Släktforskningens Dag* var i år lördagen den 20 mars på VärmlandsArkiv. Planeringen för dagens samordnades med Petra Berglund, Värmlandsarkiv. Inbjudna externa medverkande var Arkiv Digital samt Genline som bland annat hade föredrag om sin verksamhet och utbud i Edbergssalen. Nytt för året var att även Kommunarkivet i Karlstad, Landstingsarkivet i Värmland samt Folkrorelsernas arkiv för Värmland medverkade. Under dagen var ca 300 besökare på plats. Som vanligt hittade de flesta upp till det populära Café Almqvist.

Sommarens aktiviteter bestod liksom tidigare år av medverkan vid Edebymarten i Övre Ullerud, Teknikdagen i Rudskoga, Gammelvala i Brunskog, Höstmarknaden i Ransäter samt Skördedagarna på Värmlandsnäs.

Vid *Hembygdsdagarna i Norra Finnskoga* deltog föreningen under söndagens program vid Halvarstugan i Båtstad. Anneli Johannesson ställde upp vårt bokbord i gröngräset utanför logen, visade CD-skivor mm och svarade på släktforskarfrågor. Den mobila uppkopplingen fungerade utmärkt för visning av kyrkböcker på internet.

Föreningen blev inbjuden att medverka vid *Klarhölja på Kärnåsen i Norra Råda* av Ingemar Andersson som är ansvarig för släktforskningen på Kärnåsen. Det var ett mycket välordnat och trevligt evenemang som vi deltog i under tre dagar. Bland annat hade Kjell Hasselroth ett föredrag om hur man släktforskar, som varje dag lockade många besökare.

Nytt för året var *Sunne Kulturvecka* där vi medverkade under två dagar på Sunne Bibliotek. För evenemanget svarade i huvudsak Sunne Släktforskargrupp med Thore Jansson, Kerstin Meric och Beryl Blomqvist med mycket god hjälp av bibliotekschefen Berit Wester. Bokbord samt släktforskarhjälp erbjöds besökarna som stod och väntade på öppningen. Dessutom medverkade kommunarkivarien i Sunne-Torsby Kristina Hellberg med ett urval från sitt arkiv.

Årets släktforskar dagar i Örebro var välbesökta

Årets Släktforskar dagar hölls på Conventum i Örebro 28-29 augusti. Örebro Släktforskare med stöd av övriga föreningar i Närke stod för arrangemanget. Vår förening medverkade tillsammans med Värmlandsarkiv med ett bokbord. Många intressanta föredrag samt ett antal andra besök erbjöds. Som förra året anordnade Gunilla Klarqvist och Ingegerd Karlstedt mycket uppskattade bussresor, en med början i Årjäng samt en från Arvika. Båda bussarna blev fullsatta. Mer om Släktforskar dagarna kan du läsa om i VärmlandsAnor nr 2010:3 Vi hoppas kunna erbjuda bussresa även till Norrköping 2011.

Lördagen 16 oktober firade Karlstad kommun på Stadsbiblioteket att de blivit utsedda till *Årets Kulturkommun 2010*, med att bjuda in alla kulturorganisationer för att visa upp sitt utbud. Föreningen deltog med bokbord och släktforskaruppläsning. En stor tillströmning av besökare under hela dagen.

Föreningens utställning vid firandet av Karlstad som Årets Kulturkommun 2010

Lördagen den 13 november var det *Arkivens Dag* i arkivdepån på Zakrisdal. En stor tillströmning av besökare, vilket vi inte var förberedda på. Föreningen som hade fått det alldeles utmärkta stället att vara i, "Röda huset", som dessutom skulle namnges under dagen med förslag, därmed kom de allra flesta på besök till oss. Det vinnande förslaget "Zakristorpet" lämnades in av vår tidningsredaktör Åke Hörnvist. Det inräknades ca 450 besökare under dagen.

Forshaga Hembygdsförenings julmarknad har blivit en tradition att avsluta årets begivenheter med på hembygdsgården i Skived. Ansvarig för dessa två dagar var Ingegerd Karlstedt från Karlanda. I vanlig ordning blev våra medverkande bjudna på grötlunch.

Arkivjuren i forskarsalen på Arkivcentrum under året har Gunnar Jonsson ansvarat för. Representant för föreningen har funnits där varje kvällsöppen torsdag kl 16-19. Många har tagit tillfället i akt att få hjälp av kunniga släktforskare.

I övrigt har styrelsen samt övriga medhjälpare under året deltagit i fortbildning och information. Gunnar Jonsson hade information i arkivjour/databaser samt om hur vårt bokbord ska vara ordnat vid våra evenemang. Britt-Inger Fisk tog emot oss på Karlstads Stadsbibliotek, där vi besökte källararkivet, släktforskar delen samt sist en information i Värmlandsrummet. Helena Røjder på Värmlands

Museum svarade för en information och rundvandring som ordnats av Eva Lejrin.

Föreningens medverkan i externa arrangemang har medfört ett ökat intresse för släktforskningen, vilket vi sett med nya medlemmar och fler studiecirklar samtidigt som vi marknadsför Värmlands Släktforskarförening. Evenemangsgruppen tar tacksamt emot förslag på nya platser där vi kan medverka.

VärmlandsAnor

Anneli Johannesson (sk), Åke Hörnqvist, Olle Andersson, Lars Gunnar Sander och Åsa Vålvik.

I takt med den ökande medlemstillströmningen utökar vi fortlöpande den tryckta upplagan. Decembernumret trycktes i 1500 ex. Förutom till våra medlemmar samt biblioteken i Värmland, skickas den också till de släktforskarföreningar m.m. med vilka vi utbyter tidningar.

VärmlandsRötter

Gunnar Jonsson (sk), Anneli Johannesson och Margareta Modén.

Vi har under året haft en regelbunden mailkontakt. Utvecklingen av sockensidorna har fortsatt, bl.a. med att koordinater för orter i ortlistorna läggs in. Några socknar har också fått sina ortnamn förklarade. Test har även skett att för ett hemman lägga in dels en kartbild, dels en lista med alla boställen med årtal och koordinater.

”Månadens länktips” har fortsatt, som förhoppningsvis ska få besökarna att upptäcka nya hjälpmedel i sin forskning.

Den avsomnade funktionen med ”Månadens fråga” har återuppstått. Detta är en bra väg för styrelse mm att få veta vad medlemmar tycker och tänker. Vår förening presenteras också på Släktforskarförbundets nya Wiki-Rötter.

Övrig medlemservice

Utbyte av medlemsblad har skett med ett hundratal andra släktforskarföreningar.

Medlemstidningar från föreningar inom och utom Sverige.

Dessa publikationer förvaras i pauserummet i anslutning till forskarsalen på Arkivcentrum Värmland där de kan läsas av besökarna. Tyvärr ser vi att fler och fler övergår till att distribuera sina medlemstidningar via internet med hjälp av pdf-filer. Vi har beslutat att avsluta tidningsutbytet med dessa föreningar.

Gunnar Jonsson har verkat som fadder för DIS (Föreningen för Datorhjälp i Släktforskningen) och därvid servat DIS-medlemmar med rådgivning.

Kjell Hasselroth har blivit lokal kontaktman i Värmland för föreningen DIS:s regionförening DIS Bergslagen. Han vurmar särskilt för den internetbaserade släktdatabasen DISBYT.

Hans Olsson har lett olika släktforskningskurser och cirklar i externa arrangörers regi.

Slutligen har ett mycket stort antal släktforskarfrågor per brev, telefon och e-post besvarats av styrelsemedlemmar och lokalombud. Många av dessa kommer från USA och Norge.

Ekonomi

Åter igen ett verksamhetsår med bra ekonomiskt resultat, främst beroende på kommissionsförsäljning av Släktforskarförbundets produkter, samt fortsatt ökning av antalet medlem-

mar. Föreningen har god ekonomi som möjliggör fortsatt satsning på utveckling av den värmländska släktforskningen.

Resultat- och balansräkning bifogas verksamhetsberättelsen.

Styrelsen föreslår att årets överskott 25 793:80 jämte föregående års balanserade resultat på 103 418:61, tillhoppa 129 212:41 balanseras i ny räkning.

Slutord

Organisationen med ansvariga grupper fortsätter och har medfört att fler personer än styrelsen har kunnat engagerats i att arbeta för föreningen.

Kontakten med medlemmar har varit livlig under året. Det har skett på olika sätt. Genom möten, jourverksamhet, reaktioner på tidningen VärmlandsAnor och hemsidan VärmlandsRötter.

Intresset för vår mötesverksamhet har ökat starkt under året både vid Arkivcentrum i Karlstad samt hos våra lokalgrupper i Arvika, Kristinehamn, Sunne och Säffle.

Våra träffar för daglediga i Karlstad har blivit en succé. Våra medlemsutskick via e-post har också varit uppskattade.

Allmänheten har kunnat komma i kontakt med oss genom vår närvaro på Släktforsknings Dag, Arkivens dag, de olika arrangemangen kring hembygd och arkiv samt via hemsidan VärmlandsRötter. Medlemsantalet är ökande.

Det finns därför all anledning att se fram emot ett nytt verksamhetsår 2011 med tillförsikt och positiv förväntan.

Karlstad i februari 2011.

*Styrelsen för
Värmlands Släktforskarförening.*

Verksamhets- inriktning 2011

Under 2011 ska verksamheten bedrivas så att ännu fler som är intresserade av släktforskning, skall finna det meningsfullt att vara medlem i Värmlands Släktforskarförening, finna stöd för sitt intresse, möta och ha utbyte med andra som delar detta intresse.

Verksamheten ska under 2011 fortsatt organiseras i den grupp- och projektform, som styrelsen utvärderat som meningsfull och med ambitionen att engagera så många som möjligt i föreningens arbete. Styrelsen är ansvarig för helheten och för organisationens anpassning.

Arbetet fortsätter med projekt som **kyrkoboksregister på CD-skiva**, som beräknas komma ut till Släktforskarlagarna i Norrköping i augusti, samt **med register på VärmlandsRötter**. Även ett projekt med två nya CD-baserade presentationsprogram med arbetsnamnen "Om släktforskning" samt "Om Värmlands Släktforskarförening" är under slutskedet och beräknas vara klart under våren.

Projektet "Hela Värmland" har nu genomförts med lokala släktforskargrupper i Arvika, Filipstad, Grums, Kristinehamn, Hagfors, och Sunne och med detta följer fortsatt stöd till lokalgruppernas aktiviteter.

Programverksamheten fortsätter med träffar på dag- och kvällstid samt föredrags- och diskussionsmöten. Fortsatt medlemskontakt med bland annat utskick till medlemmar med e-postadresser med aktuell information. Föreningen skall också verka för bättre kontakt med studiecirkelsverksamhet och biblioteken i Värmland. Föreningen fortsätter samarbetet i olika arrangemang med hembygdsföreningar, byalag, Arkivens dag samt

ordnar program för släktforskarlagarna i Norrköping.

Tidningen VärmlandsAnor ges ut med fyra nummer. Ytterligare modernisering av hemsidan VärmlandsRötter kommer att ske och även innehållsmässigt byggs sidan kontinuerligt ut.

Resultaträkning 2010

Intäkter	Budget		
	2010	2009	2011
Medlemsavgifter	193 979	189 953	185 000
Försäljning publ o CD	25 889	51 511	25 000
Försäljning kommission	90 345	0	50 000
Porto/frakt	180	5 178	0
Annonser			0
Övriga intäkter	0	765	0
Ändamålsbestämda medel			10 000
Bidrag Karlstads kommun	1 000	1 500	1 000
Bidrag region Värmland	5 000	0	5 000
Summa intäkter	316 393	248 907	276 000

Kostnader	Budget		
	2010	2009	2011
Föreningen gemensamt	46 822	39 016	47 200
VärmlandsAnor	100 650	86 345	95 000
VärmlandsRötter	3 218	2 001	2 000
Publikationer o CD	7 670	32 235	9 000
Försäljning kommission	75 134		42 000
Riksstämman	19 337	13 467	20 000
Medv övr ext arrangemang	20 708	22 671	22 800
Projekt	1 444	4 368	3 000
Medlemsadministration	2 350	2 307	3 000
Lokala grupper	6 713		22 000
Programverksamhet	6 162	6 715	10 000
Summa kostnader	290 208	209 125	276 000

	2010	2009
Resultat före avskrivningar	26 185	39 782
Avskrivningar	0	5 448
Resultat efter avskrivningar	26 185	34 334
Finansiella intäkter	2 070	2 732
Finansiella kostnader		
Nedskrivning boklager	2 461	17 812
Avsättning	0	19 000
Årets resultat	25 794	254

Första konsulatsarkivet - Medborgarskaphandlingar

Är du Röttervän och har en pågående betalningsperiod, kommer du via din e-postadress få inloggningsuppgifter till förbundets nya databas.

Se mer på Rötters hemsida
<http://www.genealogi.se/>

VÅRENS PROGRAM 2011

Arvika

Tredje tisdagen varje månad, januari-maj, mellan kl 15 och 18 finns en erfaren släktforskare på plats i biblioteket. Alla aktiviteter sker på Arvika bibliotek

Övriga programpunkter:

Lördag 19 mars	10 00 – 1400	Släktforskningens Dag. Historiska kartor, Per Larsson
Måndag 4 april	17 00 – 19 00	Arvika 100 år. Jan Sandström visar bilder och berättar om gamla Arvika

Grums

Tisdag 15 mars	18 30 – 21 00	Skogsfinnarnas vardag, föreläsare från Torsby
Lördag 19 mars	10 00 – 14 00	Släktforskningens Dag
Tisdag 19 april	18 30 –	Lantmäteriets kartor, Peter Olausson

Alla aktiviteter sker på Grums bibliotek

Kristinehamn

Första tisdagen i varje månad, februari – maj, mellan 14 – 17 ställer vi upp med läshjälp i bibliotekets släktforskarrum.

Övriga programpunkter:

Torsdag 17 mars	19 00 –	Folkrörelsernas arkiv – en resurs, Berith Sande
Lördag 19 mars	11 00 – 14 00	Släktforskningens Dag, Kristinehamns bibliotek
	15 00 – 19 00	Släktforskningens Dag, Bäckhammars Folkets Hus
Torsdag 14 april	19 00 –	Finnkultur, Lars Olov Herou
Torsdag 12 maj	19 00 –	Allmän gaggafon

Alla aktiviteter på Kristinehamns bibliotek plus Bäckhammar den 19 mars

Karlstad

Alla aktiviteter sker på Arkivcentrum, vån. 7. Den 19 mars även vån. 3 och 4.
Forskarjour på Arkivcentrum varje torsdag kl 16 00 – 19 00 under perioden 15 sept. till 15 maj.

Torsdag 10 mars
Kl 18 30 Arkivcentrum,
Edbergssalen

Olle Nilsson, arkivpedagog på Värmlandsarkiv, berättar om **Trossnäs fält** som var mötesplats för Värmlands Regemente åren 1834-1912 och för Värmlands Fältjägare 1836-1901. Föredragshållaren gör en rundvandring i lägret och berättar om miljöer, människor och verksamhet där.

Lördag 19 mars
Kl 10-14

Släktforskningens dag.

Torsdag 14 april
Kl 18 30 Arkivcentrum, vån 7

Sjöfart på Vänern under 1800-talet

Åke Sallnäs berättar om den för näringslivets utveckling i Värmland så viktiga sjöfarten. Han har skrivit böcker om bl.a. Karlstads hamn och om de viktiga blockskutorna. Livet som skutskeppare och fyrpersonal kommer att tas upp. Du kan gärna ta med namn på sjöfolk och på deras skutor.

Släktforskdagarna 2011

NORRKÖPING · 26-28 AUGUSTI · LOUIS DE GEER

Resa till släktforskdagarna i Norrköping.

Även i år kommer Värmlands släktforskarförening att anordna en resa till Släktforskdagarna. I år går de av stapeln i Norrköping.

Vi åker dit lördagen den 27/8 2011 med avresa på morgonen och hemkomst på kvällen.

Föreningen kommer att subventionera en del av resekostnaden.

Vi återkommer med ytterligare information i nr 2 av VärmlandsAnor.

På vår hemsida kommer vi att lägga ut en länk till Norrköping.

Om du har någon fråga om själva resan, kan du kontakta:

Gunilla Klarqvist
angujo@telia.com

Ändamålsparagrafen

Styrelsen föreslår årsmötet att besluta om en förändring av § 3 i föreningens stadgar.

Nuvarande lydelse:

Föreningen är en ideell förening vars ändamål är att inom Värmland stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning och förena dem, som delar detta intresse.

Förslag på ny:

Föreningen är en ideell förening vars ändamål är att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning inom Värmland och förena dem, som delar detta intresse.

Skillnaden är hårfin men med den nya lydelsen vill styrelsen förtydliga att föreningen vänder sig till alla – oavsett var de bor – som har intresse av forskning inom Värmland.

Genealogiska Föreningens klipparkiv på Internet

GF har sedan 1936 klippt familjenotiser ur Svenska Dagbladet och sedan 1967 även ur Dagens Nyheter. Dessa har sedan klistrats upp familjevis på ark som därmed kommit att utgöra en unik personhistorisk samling. Klipparkivet kan till och med sägas ha varit GF:s flaggskepp.

Första serien av samlingen innehåller notiser ur Svenska Dagbladet för perioden 1936-1966 och omfattar 62 000 sidor. Den har nu lagts ut och gjorts sökbar på nätet.

Släktnamn på A finns dessutom tillgängliga på www.genealogi.net som en aptitretare för alla besökare.

För att få tillgång till den kompletta serien från A till Ö måste man vara medlem i GF. Man behöver dock inte vara medlem för att se vilka släktnamn som är representerade i databasen.

Näst i tur att läggas ut och namnsätas står den yngre serien innehållande notiser från inte bara Svenska Dagbladet 1967-1990 utan också Dagens Nyheter för samma period.

Som ett smakprov ur den här samlingen visas här en notis med värmländsk anknytning som var införd i SvD julafton 1938.

Hjälp mig hitta rötterna till min morfars morfars far

Min morfars morfars far hette Jan Jansson. Enligt kyrkoböckerna var han född 2 maj 1811. Första gången jag med säkerhet hittar honom är i A1:14 1820-1824 By (S) Rolfserud s168 där han står som oäkta rotehjon hos Jan Larsson. Han bodde sen hos Olof Håkansson i Rolfserud varefter han flyttade tillbaka till Jan Larsson. Sen som 19-åring flyttade Jan som dräng först till N Borgene och sen till Gösta i Huggenäs. År 1836 den 14/8 gifte sig Jan med Johanna Andersdotter f 27/11 1806 i Brosäters soldattorp i Bro. Kanske att Jan och Johanna träffats som dräng och piga på Seffle herrgård 1836. Jan och Johanna fick sen tre barn Maria (Maja) f 1/12 1836 i Återslöp, Johannes född 1840 (min morfars morfär) också han född i Återslöp och Anna född 1847 i backstugan Skackelberga Rolfserud.

Från 1840 bodde familjen i Rolfserud och från 1846 vet vi att familjen bodde i backstugan Skackelberga i Rolfserud eftersom de i husförhörslängden står antecknade på en särskild sida för Skackelberga, som också finns i husförhörslängdernas register.

Jan beviljades arbetsattest vid två tillfällen till Göteborg. Jag vet inte vad han gjorde där, men jag skulle gissa att det har med stenhuggeri att göra. År 1847 den 13 november finns beskrivet att minnessten restes i Kyrkerud efter Esaias Tegnér som dog året innan. I Kyrkerud föddes Esaias 1782. Jan från Skackelberga under Rolfserud bearbetade tillsammans med stenhuggaren Sven Byström från Gunnarsbol minnes- och fotstenen.

Jans son Johannes gifte sig 1864 med Kristina Svensdotter född 1843 i N Borgene.

Även Johannes var stenhuggare och arbetade i perioder på 1870 och 80-talet i Uddevalla. Kristinas far Sven Olsson ägde en av gårdarna i Rolfserud, Berga. Men Sven hann

dö 1845 innan familjen 1848, i samband med att Kristinas mamma Stina Olsdotter gifte om sig, flyttade till Rolfserud. Gården kom då att ägas av Kristinas styvfar Erik Olsson född 1818 i Huggenäs och näst äldste bror Johannes Svensson född 1828.

Av någon anledning sålde Stinas son Johannes Svensson och maken i 2:a giftet Erik Olsson gården någon gång efter 1852. Stina Olsdotter med den nye mannen Erik Olsson flyttar till backstugan Skackelberga. Stina var då 50 år och Erik endast 34 år. Sonen Johannes flyttade till angränsande hemman norrut, Norra Sunsa. Gården Berga ägdes sen av skeppsredare Gustaf Silvén fram till 1874, därefter av kapten Carl Mauritz Bratt och när han dog av hans hustru änkefru Sophie Bratt.

1880 köpte Johannes Jansson och hans hustru Kristina gården Berga och flyttade dit. Gården som alltså tidigare ägts av Kristinas far och därefter styvfar.

På gården Berga föddes fem barn. Ende sonen som nådde vuxen ålder var Axel Jansson född 1869 och han tog över gården där sen åtta barn föddes i nästa generation. De flesta av dessa personer förblev ogifta och bodde kvar på gården tillsammans tills de dog, de flesta i 80-års ålder.

Frågorna är alltså vem var föräldrarn till det oäkta rotehjonet Jan Jansson? Varför blev Jan rotehjon i Rolfserud? Varför föds Jan och Johannas två äldsta barn i Återslöp? Hur kunde rotehjonet Jan bli stenhuggare? Varför blev Jan backstugusittare i Rolfserud, Skackelberg? Hur kunde Jans son stenhuggare Johannes Jansson ha råd att köpa gården Berga? Varför sålde Johannes morbror Johannes Svensson och styvfar Erik Olsson Berga? Varför tog inte Johannes Svensson över gården?

Kan rotehjonet Jan Janssons mamma vara Karin? Andersdotter? född 1782? i Bro? som finns omskriven i A1:11 1807-1810 By (S) Rolfserud s156 pig infl Sund 05 fått oäkta barn.

Maria Klässbo
maria.klassbo@telia.com
070-255 72 70

Filipstad 400 år

Den 6 april är det 400 år sedan Karl IX undertecknade privilegiebrevet för *Philip Stadh.*

Detta uppmärksammas givetvis av Filipstads Gille med ett jubileumsnummer av deras årliga publikation *Vår Stad*.

Innehållet domineras av en kortare historisk återblick från senare delen av medeltiden fram till 1835, då tätorten – efter 140 år – återfick sitt stadsprivilegium. Flera av de övriga artiklarna återknyter till det stora jubileumsfirandet för 50 år sedan. Och det kan man ju väl förstå, för på den tiden firades det rejält, bl. a. utgav man – precis som i de flesta andra jubilerande städer – en omfattande dokumentation av hembygden. Det dåtida storverket vägde nästan 2 kilo och den som redaktionellt höll ihop det hela var den dåvarande pensionerade stadsbibliotekarien i Filipstad, Carl Axelson.

Åke Hörnqvist

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

Genealogen 2010:2

(Norsk slektshistorisk Forening)
Den finske slekta Porkka fra Finnskogen av *Jan Myhrvold*

Slækt & Slekt 2010:4

(Solör Slekthistorielag)
Bl a Anders Eriksson Räisänen född 1733 i Mackartjärn i Södra Finnskoga., Nils Magnus Svensson Uhlén född i Övre Ullerud, släkten Östby från Norra Finnskoga..

Släkten 2010:4

(Södra Västerbottens Släktforskarere)
Per från Håknäs – ett barn med läshuvud av *Bo Nordenfors*: bl a nämns Anders Fredrik Elfgrén född 1842 i Ölme.

Östemtingen nr 52

(Östra Emterviks Hembygdsförening)
Riksdagsman Nils Andersson i Bävik (1818-1891) av *Lars Nilsson*.

Övrigt

AnletsBladet 2010:4

(Botvidsbygdens Släktforskarförening)
”Vaccinerad” eller ”Kopper” av *Mats Johansson*.

Anno Domini nr 57

(Nora släktforskarclubb)
Slavarbete, självhushåll och industriproduktion – glimtar från hantverkets förändring under några sekler.

AnRopet 2010:4

(StorStockholms Genealogiska Förening)
Fmiljeannonser på nätet

Dalfolk 2010:4

(Släkt-, Hembygds- och Emigrationsforskarföreningen DALFOLK)
Björnjaktens förutsättningar av *Sune Björklöf*.

Diskulogen nr 91

(Föreningen DIS)
Bergslagen av *Brage Lundström*.

Lundagenealogen 2011:1

(Lunds Släktforskarförening)
Leta emigranter – Internet inte hela sanningen av *Bo Nordenfors*.

Medlemsblad nr 72

(Lulebygdens Forskarförening)
Det här säger lagen om din släktforskning.

Släktbandet nr 68

(Eksjöbygdens släktforskarförening)
Giftemål förr och nu av *Gunvor Hjærtström*.

Släkthistoriskt Forum 2010:5

(Sveriges Släktforskarförbund)
Svenska 1600-talskartor finns gratis på Internet av *Peter Pettersson*. Nationens styvbarn av *Per Hammarström och Peter Pettersson*. Bilder från ovan visar tidens gång av *Peter Pettersson*. Första världskrigets svenska sjöoffer av *Åke Adolfsson*. Lagens sätter gränser för släktforskningen av *Per Lövgren*. Ny handbok hjälper forskare spåra oäkta barns rötter av *Peter Pettersson*.

Släktposten 2010:3

(Nässjöbygdens Genealogiska Förening)
Äktenskap och trolovning för släkters utveckling av *Mats Danielsson*.

Värmlänningar i Uppsala

”Nödder att bo vid Fyris å”, Värmlänningar i Uppsala under fyra århundraden. Utgiven av Värmlands Nation i Uppsala som del XVII i skriftserien Nationen och Hembygden. 2006. Inb. ill., 256 s., ISBN 91-631-9033-8.

Mer upplysningar på: <http://www.varmlandsnation.se>

Denna volym var trivsamt läsning, och gav en hel del nya kunskaper om hur det var att antingen vara student eller professor i Uppsala i gångna tider.

De biograferade personerna är i åldersordning *Jordanus Edenius, Petrus Lagerlöf, Olof Hermelin, Magnus Brynolph Malmstedt, Henrik Lilljebjörn, Erik Eriksson Borgström, Anna- Lisa Liljebjörn, Erik Gustaf Geijer, Adolf Noreen, Sigurd Ribbing, Carl Yngve Sahlin, Carl Reinhold Geijer, Anton Niklas Sundberg, Cecilia Fröding, Värmlänningar på UNT, Ragnar Eklund, Eva Wennerström-Hartmann och Göran Tunström*. Som synes ett rikt persongalleri att botanisera i, och få kanske litet mer ovanliga inblickar i deras liv.

Rekommenderas varmt!

Saxat ur Elisabeth Thorsells nättidning "Vi Släktforskarere" 6/10

Uppgraderingar och buggfixar

Om du har köpt någon av de CD-skivor som Sveriges Släktforskarförbund har givit ut, kan du numera på ett enkelt sätt uppgradera innehållet till den senaste versionen.

Det är bara att gå in på förbundets hemsida och klicka på ”Buggfixar” i vänsterspalten. Där finns utförlig information.

Både senaste versionen av Sveriges dödbok och den nya Sveriges befolkning 1990 har fått behövliga uppfrysningar.

ANOR SÖKES

Här tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla som är medlemmar i en släktforskarförening

Nr 852

Jag söker varifrån i Värmland en kvinna kom.

Hon hette **Anna Maja Jansdotter Gadd** och var född år 1730 och gifte sig år 1754 i Alsike socken i Uppland med skogvaktaren Anders Loström och fick sönerna Jacob 1754 och Jan Petter 1758.

Åke Jörding, Frankrike.

E-mail: ake@jordning.com

Bygdeböcker från Långserud

Som ett komplement till recensionen på sidan 11, vill jag informera om att Sylvia Olssons totala utgivning hittills omfattar följande böcker:

Hemmanet Lönnskoga

Beskrivning över 31 boställen, kyrkplats, kolugnar m.m.

Utgiven 2003, 279 sidor. Pris 240 kr

Hemmanet Stenbyn

Beskrivning över 42 boställen, affärer, skjutbana, nykterhetsloge m.m.

Utgiven 2008, 415 sidor. Pris 380 kr

Hemmanet Ärtviken

Beskrivning över 14 boställen, skola, flottningsleder m.m.

Utgiven 2010, 223 sidor. Pris 220 kr

Ytterligare information kan du få av Sylvia på tel. nr 0533/52040 eller 5573/42016

Åke Hörnqvist

Nr 160

Min farmor föddes i V. Uggelsäter i Huggenäs 1890 som lillasyster till Ferdinand och som barn till Emil Grorfelt och Charlotta Leandersdotter. Emil föddes 1856 i Södra Ny. Han hade varit i Chicago 1880-1883. Charlotta var född 1859 i N. Hög i Huggenäs.

1904 lät Emil uppföra ett trevånings flerfamiljshus i korsningen Sundsgatan-Östra Storgatan i Säffle. I markplanet öppnade han möbelaffär. Huset totalförstördes i en brand 1918, men ersattes ganska snart av det nuvarande s.k. Grorfeltshuset. Emil Grorfelt var ledamot av kommunalfullmäktige i Säffle.

Emils farfar, Jonas Jonsson – Grorfelt, behöll sitt soldatnamn, som han tilldelats som soldat för Grorud i Södra Ny, därav hans familjenamn, Grorfelt.

1913 gick farmor Emelie på husmodersskola i Karlstad. Där träffade hon min farfar, Willem der Nederlanden, som arbetade i Stadsträdgården. Hans syfte var att försörja sig medan han lärde sig svenska. Hans ambition var att bli förmedlare av holländska blomsterlökar. Det var inte allmän värnplikt i Nederländerna och därför behövde farfar inte återvända hem till Hillegom

trots att 1:a världskriget närmade sig. Emelie lockade med sig Willem till Säffle och Emil Grorfelt erbjöd honom anställning i sin möbelaffär. Emelie och Willem gifte sig i Säffle 1916.

Emil Grorfelt överlät efter en kort tid affären till sin son Ferdinand och svärsonen Willem, men Ferdinand, som var sjuk, drog sig snart ur kompanjonskapet.

Emelie och Willem fick två söner, Emil och Gustav, kallad Olle. Min far, Olle, dog redan 1943, när jag var knappt två år. Min farbror, Emil, övertog möbelaffären, som han senare flyttade till Åmål. Emils son Sten driver nu möbelaffären vidare.

Under mina första 18 år vistades jag mycket hos min farmor och farfar på tredje våningen i Grorfeltshuset. Farmor Emelie var en skicklig kock och mycket gästfri. Hon höll mycket kontakt med sina släktingar från Värmlandsnäs.

Kurt der Nederlanden

Gruvgången 85

653 43 Karlstad

054-56 33 77

kurt.der.nederlanden@bredband.net

Främre raden: Emil Grorfelt och hans maka Charlotta Leandersdotter samt dottern Emelie. Bakre raden: Ferdinand Grorfelt och Willem der Nederlanden. Kortet förmodligen taget i samband med Emilies och Willems lysning 1916.

Antavla nr 160	Upprättad för Emelie der Nederlanden, f. Grotfelt 9/1 1890 i V Uggelsäter, Huggenäs(S) fm(5) t. Kurt der Nederlanden. Orter i (S) län om inte annat anges			
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63
Nr 2, <u>fär</u>	Grotfelt	Grotfelt, Jonas Jonsson. Soldat	Jonsson, Jonas	
Grotfelt	Gustav Jonsson	f 25/5 1790, Ed, Ransundsbron	1745, Ed - 22/12 1813, Ed, Anneberg	
Emil	Snickare, backstugusittare	d 29/3 1882, S Ny, Färmsås	Andersdotter, Katarina	
Möbelhandlare	18/2 1818	g 27/11 1808, Ed	8 1750, Bro - 16/1 1822, Ed, Långviken V	
f 11/6 1856	S Ny, Grotud	Jonsdotter, Maria	Andersson, Jonas	Jonsson, Anders 1718, Värmskog - 7/9 1772, Borgvik, Värmerud
S Ny, Hällbostad	d 16/3 1892	f 14/4 1781, Borgvik, Takene	f 25/1 1746, Borgvik, Värmerud	Olofsdotter, Kerstin 22/8 1724, Borgvik - 6/3 1798, Borgvik
d 4/4 1925	Huggenäs, Uggelsäter V	d 22/7 1857, S Ny, Hällbostad	Olsdotter, Ingeborg	Jonsson, Olof 1724 - 19/1 1793, Värmskog, Degerbyn
Säffle	g 2/1 1848, Huggenäs 4		9 f 13/2 1746, Värmskog, Degerbyn	Danielsdotter, Sara 23/6 1726, Värmskog - 20/7 1746, Värmskog
g 18/7 1885	Danielsdotter	Larsson, Daniel	Ersson, Lars	Hansson, Erik 1718 - 4/3 1779, Huggenäs, Hög N
Huggenäs	Maria Lisa	f 20/2 1795, Huggenäs, Hög N	22/6 1752, Huggenäs - 1815, Huggenäs	Larsdotter, Annika 1712 - 2/7 1765, Huggenäs, Hög N
<u>Nr 1, ansökare</u>		d 1/2 1828, By, Återslöp	Danielsdotter, Maria	Svensson, Daniel
Grotfelt	f 15/11 1817	g 15/10 1815, Huggenäs	10 6/10 1757, Huggenäs - 22/1 1830, Huggenäs	Bengtsdotter, Britta
Emelie	Huggenäs, Hög N	Andersdotter, Cajsa	Eriksson, Anders	Olsson, Erik 1715 - 10/2 1760, Ed, Källerud
f 9/1 1890	d 31/12 1902	f 1/11 1797, Huggenäs, Uggelsäter V	21/5 1758, Ed - 24/5 1843, Huggenäs	Eskilsdotter, Märta 1724 - 9/3 1802, Ed, Källerud
Huggenäs, Uggelsäter V	5	d 4/11 1882, Huggenäs, Uggelsäter V	11 1753, Botilsäter - 21/9 1828, Huggenäs	
d 9/11 1973	Jansson	Jonasson, Jan	Simonsson, Jonas	Andersson, Simon 1708, Tveta - 20/8 1783, By, Björred
Säffle	Leander	f 24/4 1797, By, Björred	18/4 1752, By, Björred - 17/2 1828, By	Persdotter, Kerstin 1722 - 11/12 1780, By, Björred
g 10/12 1916	f 16/2 1829	d 21/5 1844, By, Björred	Larsdotter, Maria	Nilsson, Lars 1711 - 27/11 1772, By, Björredstorp
Säffle	By, Björred	g 14/1 1824, By	12 12/1 1753, By, Björredst. - 9/8 1824, By	Andersdotter, Britta 1726 - 22/7 1769, By, Björredstorp
der Nederlanden	By, Björred	Persdotter, Margareta	Andersson, Per	Persson, Anders
Willem	d 27/8 1904	f 25/6 1788, By, Björred	5/5 1747 - 4/8 1814, By, Björred	Larsdotter, Annika
f 1/9 1890, Holland(NL)	Huggenäs, Hög N	d 8/1 1870, By, Björred	Jansdotter, Stina	Olofsson, Johan f 24/1 1728, Kila, Takene Ö
Nr 3, <u>mor</u>	g 28/12 1854, By	6	13 29/2 1752, Kila - 28/1 1832, By, Björred	Jonsdotter, Margareta
Leandersdotter	Andersdotter	Andersson, Anders	Andersson, Anders	Håkansson, Anders 1748, Kila, Skruf. Ö - 1/5 1816, Kila, Skruf. Ö
Christina <u>Charlotta</u>	Christina	f 24/7 1800, Kila, Dalen	1774, Kila, Skrufserud Ö - 5/8 1852, Kila	Israelsdotter, Britta 11/8 1751, Kila, Skruf. Ö - 8/3 1830, Kila
f 11/6 1859	f 27/9 1832	d 22/9 1835, Kila, Kärrholmen	Persdotter, Stina	Bengtsson, Per 12/2 1740, Kila, Kärrholmen - 11/6 1816, Kila
Huggenäs, Hög N	Kila, Kärrholmen	g 27/12 1829, Kila	14 24/9 1776, Kila, Dalen - 29/4 1810, Kila	Börjesdotter, Kerstin 27/10 1749, Kila, Dalen - 8/12 1818, Kila
d 12/7 1928	d 15/3 1895	Nilsdotter, Maria	f 1/3 1770, Tveta, Rud	
Säffle	Huggenäs, Hög N	d 22/6 1884, By, Spåsslanda	Andersdotter, Margareta	Håkansson, Anders Se nr 56
		7	15 f 24/11 1781, Kila, Skrufserud Ö	Israelsdotter, Britta Se nr 57

Mina antavlor har så småningom blivit någotsånär fullständiga. En del luckor finns fortfarande att söka svar på.

Forskningen började på 1970-talet då jag var på Eskilsäters kyrkogård och såg till min farmors och farfars familjegrav. Jag träffade då en person från kyrkogårdsförvaltningen i Säffle som gjorde ett sammandrag över farmors och farfars släkt i Eskilsäter. Denne man hette Johansson och han är nog orsaken till min forskning. Tack så mycket för hjälpen!

Forskningen har legat nere till 2008 då jag tog upp den på allvar. Jag har gått igenom kyrkobok efter kyrkobok och ibland har jag haft tur och ibland totalt misslyckats. Det senare kanske är det som har gett inspiration att fortsätta.

Det har blivit 10 st A4-pärmar under tiden med data om personer.

Jag har också forskat lite noggrannare om mormors, morfars, farmors och farfars familjer samt emigranter i slakten. En speciell händelse kan nämnas – min mammas kusin Olof Elon Osén från Hedesunda omkom när Titanic förliste 1912. Han var 16 år och reste ensam!

En norsk släkting, Tormod Bakke, har också bidragit med data i sin forskning om farmors broder Nils Henrik som är stamfader till den norska släktgrenen.

Jag har huvudsakligast använt SVAR som forskningsbas. I övrigt alla möjliga tillgängliga datorvägar. Jag har fortfarande en del luckor att fylla – så när forskarlusetn infinner sig så blir det att ta nya tag. Man blir aldrig färdig med släktforskning!

Nr 161

*Eric Wirback
Hägnadsvägen 6a
745 31 Enköping
ericwirback@telia.com*

Vidstående antavla presenterar Erics fars anor.

Moderns anor publiceras i nästa nummer av VärmlandsAnor. (Red:s anm.).

Lästips

Sedan SVAR för något år sedan digitaliserade innehållet i landskapshandlingarna har det blivit lätt att forska i våra äldsta tillgängliga källor med uppgifter om enskilda personer bland allmogen.

Där finns uppgifter om hur mycket var och en skulle betala i tionde, årliga räntan, särskilda gårdar m.m.

Fogdarnas uppställningar är mycket rediga och omfattar samtliga hushåll inom fögderiet. Detta unika material lockade därför mycket tidigt den ekonomihistoriska professionen till mycket ingående studier.

Eftersom befolkningstalen på den tiden var så pass ringa, är det med dagens hjälpmedel lätt att själv göra enklare socioekonomiska analyser.

Men när man börjat intressera sig för detta, är det ganska naturligt att man söker sig till pionjärernas arbeten för att bredda sitt vetande om tiden och de förutsättningar under vilka människorna då levde.

I hopp om att det kan vara till gagn för någon annan, listar jag de böcker, som jag har haft behållning av att läsa. Jag är övertygad om att många av tidningens läsare hittat andra

böcker, som varit nyttiga i den egna forskningen. Jag skulle därför sätta stort värde på om flera vill dela med sig av sina tips.

Åke Hörnqvist

Hans Forsell	Sverige 1571 Försök till en administrativ-statistisk beskrifning, Stockholm 1872 Sveriges jordbruksnäring i sextonde seklet, Stockholm 1884
Josef Westin	Ångermanlands historia under Gustav Vasas och hans söners tid, Härnösand 1944 Kulturgeografiska studier inom Nätra-, Näske- och Utbyåarnas flodområde, Lund 1930
Björn Helmfrid	Tiondelängderna som källa till ett byalags ekonomiska historia 1555 – 1753, Stockholm 1949
Janken Myrdal/ Johan Söderberg	Kontinuitetens dynamik – Agrar ekonomi i 1500-talets Sverige, Stockholm 1991

VÄRMLANDSRÖTTER

www.genealogi.se/varmland/

Antavla nr 161	Upprättad för Karl Georg Waldemar Johansson, f. 16/12 1902 i Björud, Eskilsäter. f (2) t. Eric Wirback. Orter i (S) län om inte annat anges				
Generation I	Generation II	Generation III	Generation IV	Generation V	
Nr 2-3 (1)	Nr 4-7	Nr 8-15	Nr 16-31	Nr 32-63	
Nr 2. far	Danielsson	Andersson, Daniel	Olofsson, Anders. Torpare	Olof	
Johansson	Johannes	f 11/9 1799, Ölserud, Gåsmynnen	f 19/12 1769	Sara	
Lars Daniel	Hemmansägare, skeppare		Danielsdotter, Greta		
Skeppare	f 2/1 1836	8	f 11/9 1772, (Eskilsäter, Gaperhult)		
f 21/5 1876	Tweta	Hansdotter, Märta	Svensson, Hans		
Eskilsäter, Godås		f 24/7 1795, Ölserud	f 13/12 1757		
	4		Jacobsdotter, Britta	Ersson, Jacob	f 1732
	Persdotter	Mattsson, E Petter	f 10/8 1772, Millesvik	Nilsdotter, Marit	f 1743
	Britta M	f 18100916, Eskilsäter, Godås	Pettersson, Mats	(Mattsson), Petter	f 1752
Nr 1. ansökare			f 23/3 1778, Eskilsäter, Johannesberg	Hansdotter, Stina	f 1758
Johansson	f 26/5 1835	10	Danielsdotter, Britta	Jonsson, Daniel	f 1751
Karl Georg Waldemar	Eskilsäter, Godås	Nilsdotter, Sara	f 27/3 1787, Millesvik	Andersdotter, Annika	f 1754, Millesvik, Prästgårdstorp
Reparatör		f 6/9 1811, Millesvik	Olofsson, Nils	Olofsson, Olof	
f 16/12 1902	5		f 27/1 1761, Millesvik	Nilsdotter, Sara	
Eskilsäter, Björud			Jansdotter, Maria	Eriksson, Jonas	f 1730, Ölserud, Gullsjö
			f 1764, Ölserud	Kersin	f 1724, Ölserud, Gullsjö
	Olsson	Andersson, Olof	Olofsson, Anders	Andersson, Olof	f 1727
	Carl	f 29/9 1792, Eskilsäter, Gunnerud	f 13/12 1763, Millesvik, Götterstadstorp	Eriksdotter, Sara	f 1723
	Hemmansägare		Olofsdotter, Maria	Olofsson, Olof	
	f 24/9 1827	12	f 7/5 1763, Eskilsäter, Aggerud	Larsdotter, Anna	
	Eskilsäter, Gunnerud	Olofsdotter, Anna	Andersson, Olof	Olofsson, Anders	f 1705
Nordlund		f 5/5 1795, Eskilsäter, Gunnerud	f 19/12 1746	Månsdotter, Ellika	f 29/1 1710
Anna Maria (Maja)			Andersdotter, Ellicka	Olsson, Anders	
f 15/1 1901, Ekshärad	6		f 2/12 1752	Gergelin, Margareta	f 1707, Finland
			Godås, Nils Andersson. Soldat	Hassel, Anders Olofsson	f 1744, Finland
Nr 3. mor	Svanqvist	Anders Nilsson	f 7/5 1771, Eskilsäter, Godås	Andersdotter, Maria	f 1748
Karlsson	Stina Greta	f 19/8 1795, Eskilsäter, Gaperhult	Andersdotter, Stina	Flåman, Anders Haraldsson	f 1720
Anna Lovisa			f 3/9 1764, Eskilsäter, Godås	Persdotter, Ellika	f 1721
f 24/8 1871	f 3/3 1829	14	Larsson, Olof	Jansson, Lars	f c1730, Gillberga
Eskilsäter, Björud	Eskilsäter, Godås	Olofsdotter, Märta	f 28/11 1761, Millesvik, Kårud	Segolsdotter, Barbro	3/12 1723 - 4/3 1801
		f 3/10 1803, Eskilsäter, Rönningen	Åkervall, Greta Jakobsdotter	Åkervall, Jakob A	f 3/2 1723
	7		f 10/10 1775, Otterstad(R), Läckö	Grönning, Maria	f c24/7 1744
27/11 2010					

Släktforskningens dag 2011

Släktforskningen i tiden

Arkivcentrum, Karlstad, 19:e mars, kl. 10 - 15

FÖRELÄSNINGAR I EDBERGSSALEN

10.00 – 11.00	Presentation SVAR	Mariia Mähler
12.00 – 13.00	Presentation DIS - Norge	Mette Gunnari
13.30 – 14.30	Presentation SVAR	Mariia Mähler

I FORSKARSALENS FIKARUM

- ❖ Landstingsarkivet i Värmland
- ❖ Kommunarkivet i Karlstad
- ❖ Folkrörelsernas arkiv för Värmland

I FORSKARSALEN

- ❖ Släktforskarföreningen svarar på frågor och hjälper till med släktforskning
- ❖ Station för nybörjare
- ❖ Historiska kartor
- ❖ Emigrantforskning
- ❖ Bokbord med föreningens böcker, register, CD-skivor samt ett urval av förbundets publikationer
- ❖ SVAR
- ❖ Sverige Amerika Centret
- ❖ DIS Norge

CAFÉ ALMQUIST

7:e våningen
Försäljning av kaffe, te, dricka
och smörgås
öppet 10.00 – 14.30

PÅ ÖVRIGA ORTER

Arvika	Biblioteket	10 – 14
Bäckhammar	Folkets Hus	15 – 19
Grums	Biblioteket	10 – 14
Kristinehamn	Biblioteket	11 – 14
Sunne	Biblioteket	11 – 14
Säffle	Herrgårdsskolan	10 – 15

Se detaljprogram på föreningens hemsida www.genealogi.se/varmland

Arrangörer:

Värmlands släktforskarförening www.genealogi.se/varmland
Arkivcentrum Värmland www.arkivcentrumvarmland.se